

NLB MONTENEGROBANKA A.D., PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU
ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2015.**

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspjeha za godinu završenu 31. decembra 2015.	2
Izveštaj o ukupnom ostalom rezultatu za godinu završenu 31. decembra 2015.	3
Bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine	4
Iskaz o promjenama na kapitalu za godinu završenu 31. decembra 2015.	5
Iskaz o tokovima gotovine za godinu završenu 31. decembra 2015.	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 - 77

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA NLB MONTENEGROBANKE A.D., PODGORICA

Izveštaj na finansijske izvještaje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja NLB Montenegrobanke A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine, bilans uspjeha, izvještaj o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeći procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2015. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Podgorica, 15. april 2016. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Stephen Fish
Partner

Danijela Jović
Danijela Jović
Ovlašćeni revizor

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

	Napomena	2015	2014 Korigovano
Prihodi od kamata i slični prihodi	7	24.491	26.802
Rashodi kamata i slični rashodi	7	(7.035)	(11.115)
Neto prihodi od kamata		17.456	15.687
Prihodi od dividendi		3	2
Troškovi obezvrjeđenja	8	(6.872)	(4.107)
Troškovi rezervisanja	9	(755)	1.776
Prihodi od naknada i provizija	10	8.113	8.656
Rashodi naknada i provizija	10	(4.857)	(5.022)
Neto prihodi od naknada i provizija		3.256	3.634
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu	11.1	679	575
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti	11.2	7	3
Neto (gubici) /dobici od kursnih razlika	12	(104)	(63)
Troškovi zaposlenih	13	(7.771)	(7.114)
Opšti i administrativni troškovi	14	(4.203)	(4.430)
Troškovi amortizacije	15	(999)	(989)
Ostali rashodi	16	(88)	(156)
Ostali prihodi	17	977	669
Operativni profit		1.586	5.487
Porez na prihod	18	(28)	(11)
Neto profit		1.558	5.476
Zarada po akciji / u EUR	19	0,134	0,478

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14.04.2016. godine

U ime Banke:

Svetlana Ivanović
Direktor Sektora finansijskog
upravljanja

Robert Kleindienst
Izvršni direktor

Martin Leber
Glavni izvršni direktor

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

	Napomena	2015	2014
Neto profit		1.558	5.476
Ukupan ostali rezultat, bez poreza na dobit			
Nerealizovani neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, prije oporezivanja	34	(686)	33
Aktuarski dobitak/ gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine	34	(204)	83
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata		62	(3)
Ukupno ostali rezultat		730	5.589

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14.04.2016. godine

U ime Banke:

Svetlana Ivanović

Direktor Sektora finansijskog upravljanja

Robert Kleindienst
izvršni direktor

Martin Leberić

Glavni izvršni direktor

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2015. GODINE

	Napomena	31.12.2015.	31.12.2014.
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih Banaka	20	93.626	97.974
Kredit i potraživanja od banaka	21	57.679	48.551
Kredit i potraživanja od klijenata	22	255.782	279.217
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za Prodaju	23	55.859	81.937
Investicione nekretnine/ nepokretnosti	24	2.270	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	25	10.230	3.308
Nematerijalna sredstva	26	821	862
Ostala finansijska potraživanja	27.a)	1.226	1.082
Ostala poslovna potraživanja	27.b)	9.089	3.758
Ukupna sredstva		486.582	516.689
Obaveze			
Depoziti banaka	28.a)	2.032	1.805
Depoziti klijenata	28.b)	379.832	396.406
Pozajmljena sredstva od banaka	29.a)	363	4.551
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	29.b)	17.682	24.361
Rezerve	30	2.323	1.445
Tekuće poreske obaveze	18	8	6
Odložene poreske obaveze	31	23	65
Ostale obaveze	32	4.969	4.185
Subordinisani dug	33	9.181	14.426
Ukupne obaveze		416.413	447.250
Kapital			
Akcijski kapital	34	64.925	64.925
Emisione premije	34	7.146	7.146
Akumulirani gubitak	34	(49.215)	(46.977)
Ostale rezerve	34	47.313	44.345
Ukupan kapital		70.169	69.439
Ukupan kapital i obaveze		486.582	516.689

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14.04.2016. godine

U ime Banke:

Svetlana Ivanović
Direktor Sektora finansijskog
upravljanja

Robert Kleindienst
Izvršni direktor

Martin Leberle
Glavni izvršni direktor

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Emisiona premija</u>	<u>Ostale rezerve</u>	<u>Akumulirani gubitak</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje 1. januara 2014. godine	49.925	7.146	44.244	(52.453)	48.862
Emisija akcija	15.000	-	-	-	15.000
Efekti promjena hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	30	-	30
Aktuarski dobitak po osnovu rezervisanja za otpremnine	-	-	83	-	83
Dobitak tekućeg perioda	-	-	-	5.476	5.476
Troškovi emisije akcija	-	-	(12)	-	(12)
Stanje 31. decembra 2014. godine	64.925	7.146	44.345	(46.977)	69.439
Emisija akcija	-	-	-	-	-
Pokriće nedostajuće rezerve iz dobiti prethodne godine	-	-	3.796	(3.796)	-
Efekti promjena hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	(624)	-	(624)
Aktuarski dobitak po osnovu rezervisanja za otpremnine	-	-	(204)	-	(204)
Dobitak tekućeg perioda	-	-	-	1.558	1.558
Troškovi emisije akcija	-	-	-	-	-
Stanje 31. decembra 2015. godine	64.925	7.146	47.313	(49.215)	70.169

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14.04.2016. godine

U ime Banke:

Svetlana Ivanović
Direktor Sektora finansijskog
upravljanja

Robert Kleindienst
Izvršni direktor

Martin Leberle
Glavni izvršni direktor

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

	2015	2014
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	20.471	22.883
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(8.023)	(11.218)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	8.109	8.181
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(4.866)	(4.982)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače troškova	(11.724)	(11.479)
Povećanje kredita i ostale aktive	12.836	12.306
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	(28.330)	282
Plaćeni porezi	(5)	(10)
Ostali prilivi	1.426	1.109
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(10.106)	17.072
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(7.724)	(212)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(208)	(172)
Investicione hartije od vrijednosti	26.421	(19.329)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	216	80
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	18.705	(19.633)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranog duga	(5.000)	-
Emisija običnih akcija	-	(12)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(5.000)	(12)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	1.181	1.067
Neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	3.599	(2.573)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine (Napomena 20)	146.525	148.031
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine (Napomena 20)	151.305	146.525

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14.04.2016. godine

U ime Banke:

Svetlana Ivanović
Direktor Sektora finansijskog
upravljanja

Robert Kleindienst
Izvršni direktor

Martin Leberle
Glavni izvršni direktor

1. OPŠTE INFORMACIJE

NLB Montenegrobanka A.D. Podgorica je akcionarsko društvo registrovano za obavljanje bankarskih usluga.

NLB Montenegrobanka A.D. Podgorica, u daljem tekstu Banka, osnovana je 1990. godine. Banka je 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0006161/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 275 (Rješenje broj 02/3-282/2-02). Banka se primarno kotira na Montenegro berzi.

Većinski vlasnik banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 99,36 % običnih akcija na dan 31. decembra 2015. godine (31. decembar 2014: 98,00% običnih akcija). Najveći i jedini akcionar Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana je Republika Slovenija, u čijem je vlasništvu 100% akcija.

Broj žiro računa Banke kod Centralne banke Crne Gore za potrebe platnog prometa je 907-53001-03.

Shodno Zakonu o bankama, Ugovoru o osnivanju, Statutu i Rješenju Centralne banke Crne Gore, Banka ima odobrenje za obavljanje sljedećih usluga:

- Primanje depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u cjelini ili djelimično za svoj račun;
- Izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting i dr.);
- Izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- Nacionalni i međunarodni platni promet, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
- Finansijski lizing;
- Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenata stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i trgovanje finansijskim derivatima;
- Kastodi poslove;
- Depozitarne poslove;
- Depo poslove;
- Izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
- Iznajmljivanje sefova;
- Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke;
- Obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;
- Obavljanje poslova uslužnog prevoza gotovine (djelatnost privatnog obezbjeđenja);
- Druge poslove u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (18) u: Podgorici (5), Ulcinju, Baru, Budvi, Cetinju, Bijelom Polju, Rožaju, Herceg Novom, Kotoru, Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka je imala 330 zaposlenih (31. decembra 2014. godine: 326 zaposlenih).

Bankom upravljaju akcionari, zavisno od visine njihovog akcionarskog kapitala, u skladu sa zakonom i Statutom Banke. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara koju čine svi akcionari Banke i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara. Odbor direktora Banke ima 7 članova, od kojih većina nisu zaposleni u Banci. Jedan od njih je izvršni direktor u svojstvu glavnog izvršnog direktora Banke.

Upravu Banke čine glavni izvršni direktor (predsjednik Uprave) i izvršni direktori (članovi Uprave). Predsjednik Uprave predstavlja i zastupa Banku i zadužen je da na dnevnoj osnovi koordinira i prati izvršavanje poslova u Banci i rad izvršnih direktora Banke.

1. OPŠTE INFORMACIJE (nastavak)

Stalno tijelo Odbora direktora je Odbor za reviziju.

Organi i tijela Uprave su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO),
- Kreditni odbori,
- Ostali odbori koje Uprava formira za pojedina pitanja.

NLB Montenegrobanka A.D. Podgorica je u januaru 2016. godine promijenila ime u NLB Banka AD Podgorica.

Finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Banke na sjednici održanoj 30.03. 2016. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa računovodstvenom regulativom koja se primjenjuje na finansijsko izvještavanje banaka u Crnoj Gori.

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/05, br. 80/08 i br. 31/11), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002) i u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore relevantnom za finansijsko izvještavanje banaka.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Finansijski izvještaji prikazani su u formatu propisanom u Odluci o kontnom okviru za banke, mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije koji je usvojen od strane Centralne Banke Crne Gore 23. oktobra 2012. godine. Shodno tome, sve banke i mikrokreditne finansijske institucije su u obavezi da sastavljaju finansijske izvještaje u skladu sa navedenom Odlukom od 1. januara 2013. godine. Pored toga, Odlukom Savjeta Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 15/12, 18/13) utvrđen je sadržaj finansijskih izvještaja banaka, kao i rokovi i način sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja Centralnoj banci Crne Gore.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3. Pregled značajnih računovodstvenih politika.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je euro (EUR).

2.2. Korišćenje procjena

Prezentacija finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su objelodanjene u Napomeni 3.24.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***2. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)****2.3. Izmjena računovodstvene politike**

U cilju pune primjene MSFI u domenu priznavanja prihoda od kamate na obezvrjeđene plasmane, shodno zahtjevima MRS 39 – Finansijski instrumenti, Banka je u 2015. godini priznala prihode od kamata na neto vrijednost potraživanja u iznosu od EUR 2.832 hiljade (nakon priznavanja obezvrjeđenja u istom iznosu priznatih prihoda od kamata zbog neizvjesnosti njihove naplate) koristeći efektivnu kamatnu stopu koja je korištena i prilikom obračuna obezvrjeđenja. U cilju usaglašavanja sa prezentacijom podataka u tekućoj godini, izvršena je korekcija uporednih podataka u prethodno usvojenom i objavljenom bilansu uspjeha za godinu koja se završila 31.decembra 2014. godine (Napomene 7. i 22.c). Navedena izmjena računovodstvene poliike nije imala uticaj na promjenu neto rezultata 2014. godine. U sljedećoj tabeli prikazani su efekti izmjene računovodstvene politike po bilansnim pozicijama:

	Prethodno usvojeni i objavljeni Bilans uspjeha 2014	Efekti korekcije	Korigovani Bilans uspjeha 2014
Prihodi od kamata	23.970	2.832	26.802
Rashodi kamata	(11.115)	-	(11.115)
Neto prihodi od kamata	12.855	2.832	15.687
Prihodi od dividende	2		2
Troškovi obezvrjeđenja	(1.275)	(2.832)	(4.107)
Troškovi rezervisanja	1.776	-	1.776
Prihodi od naknada i provizija	8.656	-	8.656
Rashodi naknada i provizija	(5.022)	-	(5.022)
Neto prihodi od naknada i provizija	3.634	-	3.634
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu	575	-	575
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti	3	-	3
Neto (gubici) / dobiti od kursnih razlika	(63)	-	(63)
Troškovi zaposlenih	(7.114)	-	(7.114)
Opšti i administrativni troškovi	(4.430)	-	(4.430)
Troškovi amortizacije	(989)	-	(989)
Ostali rashodi	(156)	-	(156)
Ostali prihodi	669	-	669
Operativni profit	5.487	-	5.487
Porez na prihod	(11)	-	(11)
Neto profit	5.476	-	5.476

2.4. Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

2.5. Koncept nastavka poslovanja

Rukovodstvo Banke nije u saznanju bilo koje materijalne neizvjesnosti koja može uzrokovati sumnju Bančine mogućnosti kontinuiteta poslovanja. Prezentovani finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Izvještavanje o segmentima

Banka izvještava o poslovnim segmentima na način koji je u skladu sa načinom na koji se izvještava Odboru za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO odboru) koji odlučuje o raspodjeli sredstava i procjenjuje rezultate poslovanja konkretnog segmenta. Sve transakcije između poslovnih segmenata vrše se u skladu sa tržišnim uslovima poslovanja. Prihodi i rashodi direktno povezani sa svakim pojedinačnim segmentom poslovanja koriste se pri određivanju rezultata poslovanja svakog pojedinačnog segmenta.

U skladu sa MSFI 8, izvještajni segmenti Banke su: Sektor poslova sa stanovništvom, Sektor poslova sa privredom i Sektor finansijskog tržišta.

3.2. Preračunavanje stranih valuta

a) *Funkcionalna i valuta prikazivanja*

Stavke uključene u finansijske izvještaje Banke se odmjeravaju u valuti primarnog privrednog okruženja unutar kojeg Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izvještaji su prikazani u hiljadama eura (EUR), koji predstavljaju funkcionalnu i valutu prikazivanja Banke.

b) *Transakcije i stanja*

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan poslovne transakcije.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja.

Nemonetarne stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama priznaju se u bilansu uspjeha.

Kursne razlike koje nastaju iz promjene otplatne vrijednosti monetarnih stavki u stranoj valuti klasifikovanih kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, priznaju se u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim stavkama kao što su vlasničke hartije od vrijednosti klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaju se, zajedno sa rezervama za procjenu u dobitima/(gubicima) po osnovu vrednovanja (po fer vrijednosti) koji se prenose u ostali ukupan finansijski rezultat i akumuliraju u okviru ostalih rezerva u kapitalu.

Dobici i gubici nastali po osnovu kupoprodaje deviza za potrebe trgovanja iskazuju se u bilansu uspjeha kao neto dobiti/(gubici) od finansijskih sredstava i obaveza koje se drže radi trgovanja.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja obuhvataju:

In EUR	2015	2014
USD	0,9152	0,8224
CHF	0,9247	0,8314

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Finansijska sredstva

3.3.1. Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha; krediti i potraživanja; finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

(a) *Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha*

Ova kategorija ima dvije podkategorije: finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi trgovanja ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili ukoliko postoji dokaz o postojanju obrasca po kojem ono ostvaruje profit u kratkom roku ili pak po odluci rukovodstva.

Derivati se uvijek klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika.

(b) *Kredit i potraživanja*

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Oni nastaju kada Banka odobrava novac ili usluge direktno komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima. Kredit i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i klijenata.

(c) *Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju*

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su ona nederivatna finansijska sredstva koja nisu klasifikovana ni u jednu od preostale tri kategorije finansijskih sredstava, odnosno nisu finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća, finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ili krediti i potraživanja. Ulaganja raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeno vrijeme, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti, odnosno u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijene kapitala. Pomenuti finansijski instrumenti obuhvataju ulaganja u kapital i dužničke hartije od vrijednosti.

(d) *Finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća*

Finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća su finansijski instrumenti sa fiksnim ili utvrdivim rokom plaćanja za koje Banka kod nabavljanja nedvosmisleno iskazuje namjeru i sposobnost da će ih posjedovati do njihovog dospjeća.

3.3.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti. Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Finansijska sredstva (nastavak)

3.3.2. Priznavanje i mjerenje (nastavak)

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru ostalog ukupnog rezultata, sve dok finansijsko sredstvo ne bude isknjiženo, odnosno obezvrijeđeno, kada se kumulativni dobiti ili gubici prethodno iskazani u ostalom ukupnom rezultatu prenose u bilans uspjeha.

Kamate, obračunate metodom efektivne kamatne stope, i kursne razlike iz monetarnih stavki, koje su klasifikovane u hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, priznaju se neposredno u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim hartijama od vrijednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaju se u ostalom ukupnom rezultatu, kao i promjena njihove fer vrijednosti.

Prihod od dividendi od hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju priznaju se u bilansu uspjeha kada se utvrdi pravo Banke na naplatu.

Kredit i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Oni se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, i umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrijeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

3.3.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknjižene na osnovu svopa duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

Ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate.

3.3.4. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan odmjerenja, tj. na tekućoj cijeni koja bi bila postignuta prilikom prodaje sredstava ili prenosa obaveza na taj dan. To je cijena koja predstavlja najbolju ponudu i tražnju, bez uzimanja u obzir transakcionih troškova. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, modela diskontovanja budućih novčanih tokova, ili opciju modela formiranja cijena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta.

Ukoliko se primjenjuje model diskontovanja novčanih tokova procjena budućih tokova gotovine zasniva se na najboljoj procjeni Rukovodstva, a kao diskontna stopa koristi se tržišna stopa srodnog finansijskog instrumenta sa uporedivim karakteristikama na dan bilansa stanja. Ukoliko se primjenjuju modeli formiranja cijena, „inputi“ se zasnivaju na tržišnim vrijednostima sa stanjem na dan izvještavanja.

3.4. “Prebijanje“ finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se “prebijaju” i neto iznos se iskazuje u bilansu stanja onda kada postoji zakonski izvršivo pravo da se “prebiju” priznati iznosi i kada postoji namjera da se obaveze izmire na neto osnovi, odnosno da se sredstva realizuju a obaveze izmire istovremeno.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Derivativni finansijski instrumenti i aktivnosti zaštite

Derivativni finansijski instrumenti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Na dan bilansa stanja derivati se ponovo odmjeravaju po fer vrijednosti i priznaju u bilansu kao sredstvo onda kada je vrednovanje pozitivno, odnosno kao obaveza kada je vrednovanje negativno.

Metod priznavanja rezultujućeg dobitka ili gubitka zavisi od toga da li je derivat označen kao instrument zaštite od rizika i, ukoliko je to slučaj, od prirode stavke koja je zaštićena. Promjene u fer vrijednostima derivativnih instrumenata koji nisu klasifikovani kao instrumenti zaštite priznaju se odmah u bilansu uspjeha u okviru stavke dobiti/gubici od finansijskih instrumenata koje se drže radi trgovanja.

Derivativni finansijski instrumenti se klasifikuju kao finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja osim onda kada su označeni kao instrumenti zaštite, u kom slučaju se za njihovo priznavanje primjenjuju posebna pravila računovodstva zaštite.

Promjene u fer vrijednosti derivata koji su označeni kao, i ispunjavaju uslov da budu, zaštita od rizika fer vrijednosti priznaju se u bilansu uspjeha zajedno sa svim promjenama u fer vrijednostima zaštićenih stavki. Kod uspješne zaštite od rizika se promjene u fer vrijednosti instrumenata zaštite od rizika i zaštićenih stavki priznaju se u računovodstvu zaštite unutar stavke korekcije fer vrijednosti. Neuspješna zaštita od rizika se u bilansu uspjeha priznaje unutar stavke neto dobiti od finansijskih instrumenta koji se drže za trgovinu.

3.6. Prihodi i rashodi od kamata

Kamatni prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha za sve dužničke finansijske instrumente koji nose kamatu, na obračunskoj osnovi, korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod obračuna amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i alokacije prihoda i rashoda od kamata na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, prema potrebi, u kraćem vremenskom periodu, na sadašnju vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene i primljene između ugovornih strana, koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcije i sve druge premije ili diskonte. Kada je sredstvo obezvrijeđeno, kamatni prihodi se priznaju na osnovu kamatne stope, koja je korištena pri diskontovanju budućih novčanih tokova, prilikom obračuna obezvrijeđenja.

3.7. Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga, priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Provizije i naknade, koje su uključene u obračun efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze priznaju se kao kamatni prihodi, odnosno rashodi.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, vođenja transakcijskih računa, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.8. Neto rezultat trgovanja

Dobici i gubici po osnovu trgovanja uključuju dobitke i gubitke od devizne razmjene, dobitke i gubitke od prilagođavanja fer vrijednosti finansijskih sredstava, usklađenje fer vrijednosti, i dobitke i gubitke od prodaje finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Operativni lizing

Zakup je ugovoreni odnos, u kome zakupodavac, u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja, na zakupca prenosi pravo korišćenja sredstva za ugovoreni period. Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Banka je u operativnom zakupu kao zakupac i kao zakupodavac. Data / primljena plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se u bilansa uspjeha na proporcionalnoj osnovi, tokom perioda trajanja zakupa. Kada se operativni zakup okonča prije isteka perioda zakupa, sve isplate koje zahtijeva zakupodavac na ime kazne se priznaju kao trošak u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

Sredstva data u operativni zakup su u bilansu stanja prikazana kao investicione nekretnine.

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

a) Finansijska sredstva koja se priznaju po amortizovanoj vrijednosti

Banka mjesečno procjenjuje kvalitet finansijskih sredstava, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju finansijskih sredstava, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki i obračunava adekvatni iznos tog obezvrjeđenja, odnosno vjerovatnog gubitka. Finansijsko sredstvo je obezvrjeđeno ako, i samo ako, postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon inicijalnog priznavanja sredstva, koji negativno utiču na sposobnost dužnika da izvršava obaveze prema Banci.

Banka razmatra dokaze za obezvrjeđenje i za pojedinačna sredstva i na grupnom nivou.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja, Banka je dužna da vrši na pojedinačnoj osnovi. Pojedinačno značajnim potraživanjem, shodno Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, smatra se ukupna bruto izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 50.000.

Smatra se da postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju bilansne aktive na pojedinačnoj osnovi, ako:

- 1) finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- 2) postoje podaci o neizmirenju obaveza, o učestalom kašnjenju u otplati glavnice i/ili kamate, ili o neispunjavanju drugih ugovornih obaveza;
- 3) banka, zbog finansijskih teškoća dužnika, bitno promijeni uslove otplate u odnosu na prvobitno ugovorene, ili
- 4) postane izvjesno da će nad dužnikom biti pokrenut stečajni postupak, postupak reorganizacije ili drugi slični postupak.

Iznos obezvrjeđenja stavki bilansne aktive utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju. Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na pojedinačnoj osnovi obuhvata procjenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu i obračun iznosa vjerovatnog gubitka za svaku pojedinačnu vanbilansnu stavku koja je uključena u ovu procjenu. Iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih nenadoknadivih budućih novčanih odliva po tim stavkama.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na grupnoj osnovi, Banka vrši za sva potraživanja kod kojih se obezvrjeđenje, odnosno vjerovatni gubici, ne mogu direktno povezati sa tim potraživanjima, ali se na osnovu iskustva može procijeniti da obezvrjeđenje, odnosno gubici, postoje u okviru kreditnog portfolia.

Procjenu na grupnoj osnovi Banka vrši za potraživanja:

- 1) za koja pri procjeni na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvrjeđivanju, odnosno vjerovatni gubitak, odnosno ako procjenom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos obezvrjeđivanja bilansne aktive, odnosno iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki;
- 2) koja ne predstavljaju pojedinačno značajna potraživanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

a) Finansijska sredstva koja se priznaju po amortizovanoj vrijednosti (nastavak)

Pri procjeni na grupnoj osnovi, Banka je dužna da grupiše potraživanja na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika koje odražavaju sposobnost dužnika da izmiruju svoje obaveze u skladu sa ugovorenim uslovima, i to prema jednom ili više kriterijuma, kao što su: vrste proizvoda, urednost u izmirivanju obaveza, kreditni rejting, geografska područja, privredni sektor, vrste kolateralna i drugo.

Prilikom procjene grupne ispravke vrijednosti Banka koristi statističke modele istorijskih trendova vjerovatnoće za neizvršenjem obaveza, perioda naplate i iznosa gubitka koji se dogodio, usklađenim za procjenu menadžmenta o tome da li trenutni ekonomski i kreditni uslovi nagovještavaju da stvarni gubici teže da budu veći ili manji od predloženih na osnovu istorijskih modela. Stope neizvršenja obaveza, stope gubitaka i očekivani period budućih naplata se redovno porede sa stvarnim ishodima u smislu utvrđivanja da su i dalje prikladni.

Gubici po osnovu obezvrjeđenja imovine koja se vodi po amortizovanom trošku, vrednuju se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova diskontovanih pomoću originalne efektivne kamatne stope koju nosi određeno sredstvo. Gubici se priznaju u bilansu uspjeha i reflektuju se na račun ispravke vrijednosti suprotno od kredita i avansa. Ukoliko naknadni događaj dovede do porasta gubitka po osnovu ispravke vrijednosti, ovaj gubitak se rezerviše kroz bilans uspjeha.

b) Finansijska sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Na datum svakog izvještaja o finansijskom položaju Banka procjenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrijednost finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju. U slučaju hartija od vrijednosti, značajan ili prolongiran pad fer vrijednosti ispod njihove nabavne vrijednosti smatra se indikatorom da je došlo do umanjenja njihove vrijednosti. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, kumulirani gubitak prenosi se iz ukupnog ostalog rezultata u bilans uspjeha, kao rashod obezvrjeđenja. Gubici zbog umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata priznati u bilansu uspjeha ne mogu se ukinuti kroz bilans uspjeha, kasnija povećanja fer vrijednosti nakon njihovog obezvrjeđenja priznaju se u ukupnom ostalom finansijskom rezultatu.

Ukoliko se u narednom periodu fer vrijednost dužničkog instrumenta klasifikovanog kao raspoloživog za prodaju poveća, i ukoliko se povećanje može objektivno povezati sa događajem nastalim nakon priznavanja gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti u bilansu uspjeha, gubitak zbog umanjenja vrijednosti se ukida u bilansu uspjeha.

Činioci koji se uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja gubitaka od umanjenja vrijednosti dužničkih instrumenata su:

- Neizvršenje ili kašnjenje u otplati glavnice ili kamate;
- Teškoće u likvidnosti emitenta;
- Kršenje ugovornih obaveza ili ugovornih uslova;
- Odlazak emitenta pod stečaj;
- Pogoršanje ekonomskih i tržišnih uslova; i
- Pad kreditnog rejtinga emitenta ispod prihvatljivog nivoa.

Gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti, priznat u bilansu uspjeha, odmjeran je kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva i njegove sadašnje fer vrijednosti. Sadašnja fer vrijednost instrumenta je njegova tržišna vrijednost, odnosno njegov diskontovani budući tok gotovine kada tržišnu vrijednost nije moguće dobiti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

c) Restrukturirani krediti

Gdje je moguće, Banka, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti, nastoji restrukturirati kredite umjesto da preuzme kolateral. Restrukturiranje može uključivati produženje roka otplate, smanjenje duga, sporazum o novim uslovima kreditiranja, preuzimanje potraživanja dužnika prema trećem licu, zamjenu postojećeg kredita novim i slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika. Nakon što su uslovi restrukturirani, kredit se više ne smatra dospjelim. Uprava kontinuirano analizira restrukturirane kredite kako bi se osiguralo da su ispunjeni svi kriterijumi, i da buduća plaćanja budu izvjesna. Kredit je i dalje predmet pojedinačnog ili kolektivnog procjenjivanja i ispravke vrijednosti, koja se računa korišćenjem izvorne efektivne kamatne stope kredita. Restrukturirani kredit kod koga nije došlo do promjene dužnika, Banka ne može klasifikovati u višu klasifikacionu grupu, sve dok se ne ostvari redovna otplata tokom perioda od najmanje tri mjeseca, nakon restrukturiranja kredita.

d) Sredstva vraćena u posjed

U određenim okolnostima, Banka, po osnovu neispunjenja ugovorne obaveze otplate duga, preuzima u posjed kolaterale koji su bili sredstvo obezbjeđenja po datom plasmanu. Preuzeta sredstva se inicijalno u finansijskim izvještajima priznaju po fer vrijednosti i, u zavisnosti od namjene, klasifikuju u odgovarajuću kategoriju sredstava. Nakon početnog priznavanja preuzeta sredstva se odmjeravaju i izvještavaju u skladu sa politikom tih kategorija sredstava. Ukoliko nije drugačije navedeno, ova sredstva se iskazuju u okviru stavke "Ostala poslovna sredstva", jer ih Banka privremeno drži sa namjerom prodaje odmah kada je to moguće. Svi dobiti / gubici od njihove prodaje iskazuju se u okviru stavke "Ostali prihodi", odnosno „Ostali rashodi“.

3.11. Nematerijalna sredstva

Licence

Licence se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se priznaje primjenom proporcionalne metode kako bi se trošak licenci raspodijelio u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 5 godina.

Računarski softver

Troškovi razvoja računarskog softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih prilikom stavljanja softvera u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 10 godina.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja počinje onog trenutka kada nematerijalno ulaganje postane raspoloživo za upotrebu.

3.12. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknadiv iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknadiv iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrjeđeno.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi održavanja terete ostale rashode poslovanja perioda u kome su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Amortizacija sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti u toku njihovog procijenjenog vijeka trajanja. U tabeli koja slijedi dat je aproksimativan prikaz korišćenih godišnjih stopa amortizacije:

	<u>%</u>
Građevinski objekti	3
Računari i računarska oprema	20
Namještaj i oprema	10
Vozila	20
Ulaganje u tuđe objekte	20

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'Ostalih prihoda/(rashoda)'.

3.13. Stalna sredstva namijenjena prodaji

Stalna sredstva su klasifikovana kao sredstva koja se drže radi prodaje ako se njihova knjigovodstvena vrijednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje, a ne kroz nastavak korišćenja. Ovaj uslov je ispunjen samo ako je prodaja vrlo vjerovatna i ako je sredstvo na raspolaganju za prodaju u trenutnom stanju. Prodaja mora biti završena u roku od jedne godine od datuma klasifikacije, izuzetno u dužem periodu, ukoliko je proces prodaje već otpočeo.

Stalna sredstva namijenjena prodaji se inicijalno priznaju po nižoj od knjigovodstvene vrijednosti prije razvrstavanja, ili fer vrijednosti umanjenom za troškove prodaje. Nakon početnog priznavanja odmjeravaju se po fer vrijednosti, koju određuju ovlašteni procjenitelji, na osnovu trenutnih tržišnih cijena. Efekti od prodaje se u bilansu uspjeha prikazuju u okviru stavke "Ostali prihodi", odnosno „Ostali rashodi“.

3.14. Investicione nekretnine

Nekretnine se klasifikuju u investicione nekretnine ako se ne koriste neposredno za obavljanje djelatnosti već se posjeduju sa namjenom izdavanja u poslovni zakup. Investicione nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti koju, pored kupovne cijene čine davanja i neposredni troškovi koje je moguće neposredno pripisati nabavci. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se odmjeravaju po modelu fer vrijednosti koja se temelji na trenutnim tržišnim cijenama. Dobici i gubici iz naknadnog odmjeravanja po fer vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha.

3.15. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni i bankomatima, visoko likvidna finansijska sredstva s dospjećem manjim od tri mjeseca i novčana sredstva bez posebne namjene na računima kod Centralne banke Crne Gore, kao i sredstva kod domaćih i inostranih banaka.

3.16. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.17. Finansijske garancije

Finansijske garancije se na datum izdavanja priznaju po fer vrijednosti koja je jednaka iznosu primljene naknade. Primljena naknada se prenosi u bilans uspjeha u toku perioda trajanja ugovora primjenom proporcionalne metode. Obaveza banke po osnovu finansijskih garancija naknadno se odmjerava po vrijednosti većoj od:

- inicijalnog odmjeravanja, korigovanog za amortizaciju obračunatu sa ciljem da se prizna prihod od naknade ostvaren u toku važenja garancije; odnosno
- najbolje procjene izdatka koji je potreban za izmirenje obaveze.

3.18. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, koja je obično jednaka nabavnoj vrijednosti, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva, umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha kao kamatni prihodi u periodu korišćenja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.19. Izdate dužničke hartije od vrijednosti

Izdate dužničke hartije od vrijednosti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se direktno pripisuju njihovom izdavanju.

Izdate dužničke hartije od vrijednosti se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti. Kamate, diskonti i premije se priznaju u bilansu uspjeha kao rashodi kamata razgraničeni u toku perioda dospeća.

3.20. Primanja zaposlenih

a) Kratkoročna primanja

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po relevantnim zakonskim propisima. Banka je i obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih uplati državnim fondovima. Doprinosi se priznaju kao trošak perioda na koji se odnose, u okviru troškova rada. Banka nema zakonsku niti izvedenu obavezu za dalje plaćanje doprinosa državnim fondovima.

b) Beneficije zaposlenih

Beneficije zaposlenih uključuju naknade za penzionisanje i jubilarne nagrade.

Banka je, u skladu sa Kolektivnim ugovorom Banke, obavezna isplatiti zaposlenima naknade prilikom penzionisanja u iznosu od šest prosječnih mjesečnih zarada u Banci (ukoliko nije drugačije ugovoreno). Pravo na te naknade je obično uslovljeno preostalim dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ ili završetkom minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja.

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa, poslije datuma redovnog penzionisanja ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu.

Banka isplaćuje jubilarne nagrade za stalnost u periodu od 10, 20 i 30 godina.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih i jubilarnih nagrada procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlaštenog aktuara, koji vrši obračun budućih obaveza, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih plata i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka. Naknade zaposlenima su uključene u bilans uspjeha u poziciju administrativni troškovi, kao troškovi rada, dok su kamate za obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju, priznate kao rashodi kamata i slični rashodi. Te kamate predstavljaju promjenu sadašnje vrijednosti obaveze, koja nastaje usljed približavanja periodu dospeća za plaćanje.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.20. Primanja zaposlenih (nastavak)

Aktuarski dobici ili gubici po osnovu promjene aktuarskih demografskih i finansijskih pretpostavki i iskustvenih prilagođavanja (razlika između stvarnih i projektovanih isplata iz aktuarskih procjena) se priznaju u ostalom ukupnom rezultatu, kao aktuarski dobici/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha.

3.21. Oporezivanje

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list CG", br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 40/11, 14/12 i 61/13), primjenom propisane stope na iznos oporezive dobiti iskazane u poreskoj prijavi.

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usklađivanjem dobiti objelodanjene u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2014: 9%).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porezi se obračunavaju primjenom metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja za sve privremene razlike proizašle iz razlike između poreske vrijednosti sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti, iskazane za potrebe finansijskog izvještavanja.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg postoji vjerovatnoća da će budući oporezovani dobitak biti raspoloživ u odnosu na koji se odbitna privremena razlika može iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjeravanje fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju priznaju se u ostalom ukupnom rezultatu i istovremeno evidentiraju u bilansu uspjeha sa razgraničenim dobitcima ili gubicima.

Za utvrđivanje odloženih poreskih sredstava ili obaveza koristi se važeća poreska stopa na dan bilansa.

3.22. Akcijski kapital

Uplaćeni akcijski kapital Banke predstavlja iznos novčanih sredstava uplaćenih od strane akcionara. Akcijski kapital Banke čine obične akcije i evidentiraju se kao posebna stavka u bilansu stanja.

Dividende od akcija se evidentiraju u okviru kapitala u periodu u kome je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3.23. Poslovanje u tuđe ime i za tuđi račun

Banka vrši usluge čuvanja i upravljanja značajnim iznosom sredstava u ime i za račun pravnih i fizičkih lica uz zaračunavanje određene naknade za pomenute usluge. Pomenuta sredstva nisu uključena u bilansu stanja Banke. Pojediniosti o poslovanju u tuđe ime i za tuđi račun su prikazane u Napomeni 36 d.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.24. Korišćenje procjena

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje utiču na prikazane iznose sredstava i obaveza tokom narednih fiskalnih godina. Procjene i prosuđivanja kontinuirano se ocjenjuju i bazirane su na istorijskom iskustvu i ostalim faktorima uključujući očekivanja o budućim događajima koja se smatraju razumnim pod određenim uslovima. Najznačajnija korišćenja procjena i prosuđivanja su sljedeća:

Umanjenje vrijednosti kredita

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolia mjesečno, kako na individualnoj tako i na portfeljskoj osnovi, sa ciljem tekuće procjene potrebne visine ispravke vrijednosti. Prilikom određivanja da li je potrebno proknjižiti gubitak po osnovu ispravke vrijednosti u bilansu uspjeha, Banka vrši procjenu da li postoji bilo koji indikator postojanja mjerljivog smanjenja u procijenjenim budućim novčanim tokovima koji proizilaze iz kreditnog portfolia, prije nego što smanjenje može biti identifikovano kod pojedinačnog kredita u portfoliu. Ovaj dokaz može uključiti bilo koje indikatore postojanja neželjene promjene u platežnom statusu zajmoprimca, kao i lokalne ekonomske uslove koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza.

Rukovodstvo koristi procjene bazirane na istorijskim gubicima za sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima obezvrjeđenja koji su slični onima u portfoliu prilikom planiranja svojih budućih novčanih tokova. Metodologija i pretpostavke koje se koriste u procjeni iznosa i tajminga budućih novčanih tokova, pregledaju se redovno, kako bi se uklonile sve razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih iskustava.

Budući tokovi gotovine od finansijskih sredstava procjenjuju se na odnosu prethodnih iskustava i gubitaka od sredstava izloženih kreditnom riziku, sličnih sredstvima banke. Pojedinačne procjene vrše se na osnovu projekcija budućih tokova gotovine uzimajući u obzir sve relevantne informacije koje se odnose na finansijsko stanje dužnika i njegovu platežnu sposobnost. Krediti koji nose manji rizik i krediti stanovništvu provjeravaju se kolektivno.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjerenja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Iako tehnike vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjerenja, isti se ipak mogu razikovati od tržišnih uslova prije i posle toga dana. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata namijenjenih za prodaju.

Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu ugodnosti. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, zgrada postrojenja i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, zgrada, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

U svom poslovanju Banka je izložena sljedećim rizicima:

- Kreditni rizik
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizici
- Operativni rizici i
- Rizik zemlje

Okvir upravljanja rizikom

Odbor direktora ima sveobuhvatnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima. Odbor direktora je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Odbore za poslove kreditiranja i Odbor za reviziju.

Politike upravljanja rizikom Banke su uspostavljene u cilju identifikacije i analize rizika sa kojima se suočava Banka, definisanja odgovarajućih limita u pogledu rizika, kao i nadzora rizika i pridržavanja limita. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno sagledavaju kako bi odrazili promjene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude.

Odbor za reviziju je odgovoran za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa politikama i procedurama upravljanja rizikom, kao i za analizu adekvatnosti okvira za upravljanje rizikom sa aspekta rizika sa kojima je Banka suočena. Odboru za reviziju pomoć pruža Odjeljenje interne revizije. Interna revizija sprovodi redovne i vanredne provjere procedura i kontrola upravljanja rizikom, a rezultate izvršenih provjera saopštava Odboru za reviziju.

Upravljanje finansijskim rizikom se bazira na organizacionoj samostalnosti, kvalitetnim procedurama i adekvatnom sistemu internih kontrola, a ima za cilj minimizaciju rizika u smislu postizanja projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala.

Proces upravljanja rizicima u Banci je prije svega regulisan Zakonom o bankama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore. Pored toga, proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu cilj upravljanja, metodologiju i način praćenja pojedinih vrsta rizika. Navedene interne akte usvaja Odbor direktora banke.

Banka kontinuirano sprovodi analize kredita velikih klijenata kao i predviđanja mogućih stresnih situacija. Osim pomenutog, Banka je uspostavila sektor za nenaplative kredite u cilju postizanja bolje naplativosti i upravljanja nenaplativim kreditima.

Kod upravljanja tržišnim rizikom, stepen izloženosti Banke ovoj vrsti rizika je nizak. Na polju strukturne likvidnosti Banka je u skladu sa strategijom investiranja u dužničke hartije od vrijednosti otpočela sa stvaranjem sekundarnih rezervi likvidnosti investirajući u državne obveznice zemalja sa visokim rejtingom i u državne zapise Crne Gore.

4.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik finansijskog gubitka u slučaju da klijent ili druga strana nisu u mogućnosti da ispune svoje ugovorne obaveze prema Banci i u najvećoj mjeri proističe iz kredita i plasmana komitentima i drugim bankama i ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti. Za potrebe izvještavanja o upravljanju rizicima, Banka uzima u obzir i vrši konsolidaciju svih elemenata izloženosti kreditnom riziku (kao što su rizik neispunjenja obaveza pojedinačnog dužnika, rizik zemlje i rizik djelatnosti).

Kreditni portfelj Banke sastoji se od kredita, hartija od vrijednosti, kamata, naknada, depozita kod banaka i avansa, kao i izdatih garancija, otvorenih akreditiva, preuzetih i potencijalnih obaveza, itd., a u odnosu na preduzeća, banke, države, samostalne preduzetnike, građane i ostale komitente.

Prije odobravanja svakog pojedinačnog plasmana vrši se njegova klasifikacija i određuje gornji limit zaduženja. Prilikom klasifikacije Banka primjenjuje internu metodologiju koja podrazumijeva analizu sposobnosti dužnika da uredno izmiruju sve obaveze prema Banci i drugim povjericima. Pri tom je potrebno uzeti u obzir kako menadžerske tako i finansijske sposobnosti dužnika, kao i informacije o kvalitetu i kvantitetu.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

Pored navedenog, prilikom klasifikacije se uzima u obzir i dosadašnji odnos klijenta sa Bankom i mogućnost obezbjeđivanja instrumenata zaštite od rizika novčanih tokova koji su dovoljni za izmirenje obaveza, kao i drugi relevantni faktori kao što su informacije o opštem ekonomskom ciklusu, stanje i izgledi bankarskog sektora i položaj dužnika unutar sektora, usaglašenost namjene kredita sa djelatnošću dužnika.

Utvrđivanje iznosa obezvrjeđenja za bilansne stavke, vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke i rezervacija za potencijalne gubitke se sprovodi u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Sl. list CG 22/12, 55/12 i 57/13). Banka vrednuje stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i iskazuje ih u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

U smislu utvrđivanja iznosa obezvrjeđenja za bilansne stavke i vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke određuju se pojedinačno značajna potraživanja. Pojedinačno značajnim potraživanjem se smatra ukupna bruto izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 50.000. Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja, Banka je dužna da vrši na pojedinačnoj osnovi.

Procjena obezvrjeđenja bilansne aktive na pojedinačnoj osnovi obuhvata utvrđivanje postojanja objektivnog dokaza o obezvrjeđenju, procjene sadašnje vrijednosti budućih novčanih tokova i obračun iznosa toga obezvrjeđenja. Iznos obezvrjeđenja stavke bilansne aktive utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju. Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na pojedinačnoj osnovi obuhvata procjenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu. Iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih nenadoknadivih budućih novčanih odliva po tim stavkama.

Procjenu na grupnoj osnovi Banka vrši za potraživanja:

- a) za koja pri procjeni na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju, odnosno vjerovatni gubitak, odnosno ako procjenom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos obezvrjeđivanja bilansne aktive, odnosno iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki;
- b) koja ne predstavljaju pojedinačno značajna potraživanja.

Pri procjeni na grupnoj osnovi, Banka grupiše potraživanja na osnovu kreditnog rejtinga i činjenice da li se radi o bilansnoj, odnosno vanbilansnoj izloženosti.

a) Derivati

Banka održava striktno kontrolne limite na neto otvorene pozicije u finansijskim derivatima, odnosno razlike između ugovora o kupovini i ugovora o prodaji kako prema iznosu tako i prema ročnosti. Banka sklapa uglavnom ugovore o valutnim i kamatnim derivatima u svrhu zaštite pozicija Bankarske knjige. Iznos koji je izložen kreditnom riziku limitiran je na nadoknadivu kreditnu vrijednost instrumenata koja je definisana važećom regulativom. Izloženost kreditnom riziku se prati i njome se upravlja u okviru ukupnih limita zaduženja prema klijentima, zajedno sa potencijalnom izloženošću koja je uzrokovana tržišnim kretanjima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)****4.1. Kreditni rizik (nastavak)****b) Preuzete obaveze iz kreditnih sredstava**

Preuzete obaveze su instrumenti koji obezbjeđuju sredstva klijentima onda kada su im potrebna. Garancije i akreditivi, koji predstavljaju neopozivu pisanu obavezu Banke da će u ime svog klijenta platiti trećoj strani dogovoreni iznos u slučaju da njen klijent ne ispunji svoju obavezu plaćanja, nose isti rizik kao krediti. Kod kreditnog rizika u pogledu preuzetih obaveza po odobrenim a neiskorišćenim kreditima Banka je izložena potencijalnom gubitku u iznosu odobrenog a neiskorišćenog kredita. Međutim, vjerovatni iznos gubitka po osnovu kreditnog rizika je manji od ukupnog neiskorišćenog kredita, zbog toga što je većina preuzetih obaveza po odobrenim kreditima uslovljena ispunjavanjem određenih standarda od strane klijenata. Banka vrši nadzor ročnosti kreditnih obligacija s obzirom na to da duži period važenja istovremeno nosi i veći kreditni rizik.

c) Interni bonitetni sistem

Interni bonitetni sistem Banke definiše pet klasa izloženosti, A,B,C,D i E. Učešće svake klase u ukupnom portfoliju prikazano je u prilogu:

	2015		2014	
	Kreditni i plasmani %	Ispravka vrijednosti %	Kreditni i plasmani %	Ispravka vrijednosti %
A	58,69%	4,02%	39,52%	2,60%
B	17,61%	6,98%	15,58%	2,70%
C	9,48%	25,01%	9,02%	4,39%
D+E	14,22%	63,99%	35,88%	90,31%
Ukupno	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kreditni rejting odražava kreditnu sposobnost klijenta čija izloženost proističe iz finansijskog instrumenta.

Kreditni rejting kategorije "A" dodjeljuje se klijentima sa dobrom kreditnom sposobnošću kod kojih se ne očekuju problemi u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije "B" ukazuje na nešto slabiju finansijsku poziciju klijenta koja je privremenog karaktera i ne ukazuje na probleme u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije "C" ukazuje na nedovoljan nivo kapitala i visok stepen zaduženosti klijenta odnosno na to da klijent nema dovoljan priliv tokova gotovine da izmiri svoje obaveze tako da kasni sa otplatom. Kategorije "D" i "E" odnose se na klijente sa evidentnim finansijskim poteškoćama odnosno klijente koji su u postupku prinudnog poravnjanja, stečaja ili likvidacije. Očekuje se da ovi klijenti neće moći da izmire većinu ili bilo koju obavezu na osnovu tokova gotovine iz aktivnosti poslovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

d) Maksimalna izloženost kreditnom riziku

	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	31.12.2015. Neto maksimalna izloženost
Kreditni i potraživanja od banaka	57.679	-	57.679
Kreditni i potraživanja od klijenata			
Kreditni državi	6.644	(149)	6.495
Kreditni finansijskim institucijama	1.418	(34)	1.384
Kreditni fizičkim licima	162.261	(8.774)	153.487
Kreditna linija	447	(27)	420
Kreditne kartice	4.239	(546)	3.693
Stambeni kredit	83.229	(5.580)	77.649
Potrošački krediti	74.077	(2.593)	71.484
Ostali kreditni fizičkim licima	269	(28)	241
Kreditni pravnim licima	123.564	(29.148)	94.416
Kartice	485	(167)	318
Kreditni malim i srednjim preduzećima	99.950	(15.894)	84.056
Kreditni velikim preduzećima	23.129	(13.087)	10.042
Ukupno kreditni i potraživanja od klijenata	293.887	(38.105)	255.782
Dužničke hartije od vrijednosti	54.672	-	54.672
Ostala finansijska potraživanja	1.486	(260)	1.226
Potencijalne obaveze	47.175	(805)	46.370
Akreditivi	1.017	(12)	1.005
Garancije	25.279	(369)	24.910
Ostale preuzete i potencijalne obaveze	20.879	(424)	20.455
UKUPNO	454.899	(39.170)	415.729

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)****4.1. Kreditni rizik (nastavak)****d) Maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)**

	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	31.12.2014. Neto maksimalna izloženost
Kreditni i potraživanja od banaka	48.551	-	48.551
Kreditni i potraživanja od klijenata			
Kreditni državi	7.056	(136)	6.920
Kreditni finansijskim institucijama	1.272	(10)	1.262
Kreditni fizičkim licima	161.008	(8.841)	152.167
Kreditna linija	507	(111)	396
Kreditne kartice	5.962	(1.312)	4.650
Stambeni kreditni	73.872	(3.040)	70.832
Potrošački kreditni	80.667	(4.378)	76.289
Ostali kreditni fizičkim licima	-	-	-
Kreditni pravnim licima	167.535	(48.667)	118.868
Kartice	627	(180)	447
Kreditni malim i srednjim preduzećima	139.272	(42.230)	97.042
Kreditni velikim preduzećima	27.636	(6.257)	21.379
Ukupno kreditni i potraživanja od klijenata	336.871	(57.654)	279.217
Dužničke hartije od vrijednosti	81.243	-	81.243
Ostala finansijska potraživanja	1.886	(804)	1.082
Potencijalne obaveze	46.787	(847)	45.940
Akreditivi	1.105	(2)	1.103
Garancije	32.378	(720)	31.658
Ostale preuzete i potencijalne obaveze	13.304	(125)	13.179
UKUPNO	515.338	(59.305)	456.033

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavlja ukupnu izloženost Banke kreditnom riziku koja obuhvata: kreditni i potraživanja od banka, kredite države, kreditni finansijskim institucijama, kreditni fizičkim licima, kreditni pravnih lica, dužničke hartije od vrijednosti, ostala finansijska potraživanja i potencijalne obaveze. U gore navedenim tabelama dat je pregled bruto izloženosti ispravke vrijednosti i neto izloženosti potraživanja.

Reprogramirani kreditni

Reprogramirani kreditni su iznosili EUR 66.166 hiljada na 31.decembar 2015. godine (na dan 31. decembar.2014. godine reprogramirani kreditni su iznosili EUR 106.270 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

e) Krediti i druga finansijska sredstva, koji nisu u kašnjenju i na koje nisu oblikovane ispravke vrijednosti i neto grupno ocijenjeni krediti i druga finansijska sredstva za A i B komitente koji nisu u kašnjenju.

	A	B	C	D+E	31.12.2015. Ukupno
Kreditni rizik	57.679	-	-	-	57.679
Kreditni rizik od banaka	57.679	-	-	-	57.679
Kreditni rizik od klijenata					
Kreditni rizik državi	5.873	24	-	-	5.897
Kreditni rizik finansijskim institucijama	1.384	-	-	-	1.384
Kreditni rizik fizičkim licima	99.455	11.104	-	-	110.559
Kreditna linija	361	8	-	-	369
Kreditne kartice	123	3	-	-	126
Stambeni krediti	45.219	8.377	-	-	53.596
Potrošački krediti	53.576	2.716	-	-	56.292
Ostali krediti fizičkim licima	176	-	-	-	176
Kreditni rizik pravnim licima	22.073	26.065	-	-	48.138
Kartice	-	-	-	-	-
Kreditni rizik malim i srednjim preduzećima	21.663	25.307	-	-	46.970
Kreditni rizik velikim preduzećima	410	758	-	-	1.168
Ukupno kreditni rizik od klijenata	128.785	37.193	-	-	165.978
Ostala finansijska potraživanja	1.002	41	-	-	1.043
Ukupno	187.466	37.232	-	-	224.700
	A	B	C	D + E	31.12.2014. Ukupno
Kreditni rizik	42.930	5.621	-	-	48.551
Kreditni rizik od banaka	42.930	5.621	-	-	48.551
Kreditni rizik od klijenata					
Kreditni rizik državi	1.372	1.138	-	-	2.510
Kreditni rizik finansijskim institucijama	1.262	-	-	-	1.262
Kreditni rizik fizičkim licima	110.681	6.578	9	171	117.439
Kreditna linija	358	12	-	-	370
Kreditne kartice	4.051	157	-	-	4.208
Stambeni krediti	48.786	5.411	-	-	54.197
Potrošački krediti	57.486	998	9	171	58.664
Ostali krediti fizičkim licima	-	-	-	-	-
Kreditni rizik pravnim licima	11.430	31.686	-	3.083	46.199
Kartice	151	145	-	-	296
Kreditni rizik malim i srednjim preduzećima	6.427	24.613	-	261	31.301
Kreditni rizik velikim preduzećima	4.852	6.928	-	2.822	14.602
Ukupno kreditni rizik od klijenata	124.745	39.402	9	3.254	167.410
Ostala finansijska potraživanja	392	-	35	-	427
Ukupno	168.067	45.023	44	3.254	216.388

U tabeli koja se odnosi na 31.12.2014. takođe su obuhvaćeni i C, D i E klijenti koji nemaju kašnjenja u servisiranju obaveza i obezbijeđeni su prvoklasnim kolateralima minimalno u visini izloženosti kredita, a njihov bonitet je opredijeljen finansijskim položajem klijenta. Na 31.12.2015. nema klijenata koji pripadaju C, D i E klasifikacionim kategorijama, a da nisu u kašnjenju i da nemaju formirane ispravke vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

f) Krediti i druga finansijska sredstva, koji su u kašnjenju i na koje nisu oblikovane ispravke vrijednosti, i neto grupno ocijenjeni krediti i druga finansijska sredstva za A i B komitente koji su u kašnjenju.

				31.12.2015.
	<u>Do 30 dana</u>	<u>Do 90 dana</u>	<u>Preko 90 dana</u>	<u>Ukupno</u>
Kreditni i potraživanja od klijenata				
Kreditni državi	337	-	-	337
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-
Kreditni fizičkim licima	26.911	155	837	27.903
Kreditna linija	25	4	20	49
Kreditne kartice	3.486	23	-	3.509
Stambeni krediti	14.810	61	49	14.920
Potrošački krediti	8.562	67	768	9.397
Ostali krediti fizičkim licima	28	-	-	28
Kreditni pravnim licima	12.060	112	440	12.612
Kartice	207	-	-	207
Kreditni malim i srednjim preduzećima	9.097	83	440	9.620
Kreditni velikim preduzećima	2.756	29	-	2.785
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	39.308	267	1.277	40.852
Ostala finansijska potraživanja	8	7	100	115
Ukupno	39.316	274	1.377	40.967
	<u>Do 30 dana</u>	<u>Do 90 dana</u>	<u>Preko 90 dana</u>	<u>31.12.2014.</u> <u>Ukupno</u>
Kreditni i potraživanja od klijenata				
Kreditni državi	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-
Kreditni fizičkim licima	9.248	2.448	-	11.696
Kreditna linija	6	11	-	17
Kreditne kartice	-	57	-	57
Stambeni krediti	2.243	1.866	-	4.109
Potrošački krediti	6.999	514	-	7.513
Ostali krediti fizičkim licima	-	-	-	-
Kreditni pravnim licima	5.380	1.029	-	6.409
Kartice	-	12	-	12
Kreditni malim i srednjim preduzećima	4.979	1.017	-	5.996
Kreditni velikim preduzećima	401	-	-	401
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	14.628	3.477	-	18.105
Ostala finansijska potraživanja	5	-	42	47
Ukupno	14.633	3.477	42	18.152

U tabelama su obuhvaćeni i oni krediti koji imaju određena kašnjenja ali su obezbijeđeni prvoklasnim kolateralom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Obezvrijeđeni finansijski instrumenti

Sljedeća tabela prikazuje finansijska sredstva koja su pojedinačno obezvrijeđena kao i finansijska sredstva koja su grupno obezvrijeđena i svrstana u kategorije loših plasmana odnosno C, D i E.

				31.12.2015.		
	Pojedinačno obezvrijeđeni krediti i plasmani			Grupno obezvrijeđeni krediti i plasmani		
	Bruto iznos	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost	Bruto iznos	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od klijenata						
Kreditni državi	265	(4)	261	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Kreditni fizičkim licima	16.522	(4.759)	11.763	5.088	(1.826)	3.262
Kreditna linija	2	(2)	-	18	(16)	2
Kreditne kartice	62	(62)	-	428	(370)	58
Stambeni krediti	11.373	(4.025)	7.348	2.394	(609)	1.785
Potrošački krediti	5.085	(670)	4.415	2.185	(805)	1.380
Ostali kreditni fizičkim licima	-	-	-	63	(26)	37
Kreditni pravnim licima	59.130	(26.481)	32.649	1.859	(842)	1.017
Kartice	60	(60)	-	213	(102)	111
Kreditni malim i srednjim preduzećima	40.024	(13.464)	26.560	1.646	(740)	906
Kreditni velikim preduzećima	19.046	(12.957)	6.089	-	-	-
Ukupno kreditni i potraživanja od klijenata	75.917	(31.244)	44.673	6.947	(2.668)	4.279
Ostala finansijska potraživanja	16	(10)	6	300	(238)	62
Ukupno	75.933	(31.254)	44.679	7.247	(2.906)	4.341

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Obezvrijeđeni finansijski instrumenti (nastavak)

				31.12.2014.		
	Pojedinačno obezvrijeđeni krediti i plasmani			Grupno obezvrijeđeni krediti i plasmani		
	Bruto iznos	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost	Bruto iznos	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost
Kreditni rizik od banaka	-	-	-	-	-	-
Kreditni rizik od klijenata						
Kreditni rizik državi	822	(19)	803	3.680	(73)	3.607
Kreditni rizik finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Kreditni rizik fizičkim licima	15.644	(2.440)	13.204	14.388	(4.560)	9.828
Kreditna linija	2	(2)	-	113	(104)	9
Kreditne kartice	162	(136)	26	1.318	(959)	359
Stambeni krediti	8.142	(1.822)	6.320	6.936	(730)	6.206
Potrošački krediti	7.338	(480)	6.858	6.021	(2.767)	3.254
Ostali krediti fizičkim licima	-	-	-	-	-	-
Kreditni rizik pravnim licima	92.475	(46.454)	46.021	22.416	(2.177)	20.239
Kartice	94	(86)	8	222	(91)	131
Kreditni rizik malim i srednjim preduzećima	82.353	(40.967)	41.386	19.772	(1.413)	18.359
Kreditni rizik velikim preduzećima	10.028	(5.401)	4.627	2.422	(673)	1.749
Ukupno kreditni rizik od klijenata	108.941	(48.913)	60.028	40.484	(6.810)	33.674
Ostala finansijska potraživanja	1.113	(661)	452	260	(104)	156
Ukupno	110.054	(49.574)	60.480	40.744	(6.914)	33.830

Politika otpisa

U skladu sa svojom računovodstvenom politikom Banka vrši prenos potraživanja u vanbilans, na internu evidenciju, ukoliko u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja, mjerena po amortizovanoj vrijednosti, neće biti nadoknađena i ako su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, propisani Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane

	Kreditni rizik		Kreditni rizik		Kreditni rizik		31.12.2015.	
	Kreditni rizik		Kreditni rizik		Kreditni rizik		Kreditni rizik	
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Ukupna knjigovodstvena vrijednost kredita i ostalih finansijskih sredstava	Ukupna fer vrijednost kolaterala
Kreditni rizik od banaka	-	-	-	-	57.679	-	57.679	-
Kreditni rizik od klijenata								
Kreditni rizik državi	6.495	20.824	-	-	-	-	6.495	20.824
Kreditni rizik finansijskim institucijama	-	-	-	-	1.384	-	1.384	-
Kreditni rizik fizičkim licima	147.441	638.483	1.004	395	5.042	-	153.487	638.878
Kreditna linija	-	-	-	-	420	-	420	-
Kreditne kartice	151	449	798	245	2.744	-	3.693	694
Stambeni krediti	77.358	396.082	52	45	239	-	77.649	396.127
Potrošački krediti	69.691	240.845	154	105	1.639	-	71.484	240.950
Ostali krediti fizičkim licima	241	1.107	-	-	-	-	241	1.107
Kreditni rizik pravnim licima	90.805	614.902	2.950	3.360	661	-	94.416	618.262
Kartice	-	-	-	-	318	-	318	-
Kreditni rizik malim i srednjim preduzećima	82.052	495.567	1.661	1.712	343	-	84.056	497.279
Kreditni rizik velikim preduzećima	8.753	119.335	1.289	1.648	-	-	10.042	120.983
Ostala finansijska potraživanja	18	701	4	5	1.204	-	1.226	706
Ukupno	244.759	1.274.910	3.958	3.760	65.970	-	314.687	1.278.670

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane (nastavak)

	Kreditni rizik		Kreditni rizik		Kreditni rizik		31.12.2014.	
	Kreditni rizik		Kreditni rizik		Kreditni rizik		Ukupna knjigovodstvena vrijednost kredita i ostalih finansijskih sredstava	Ukupna fer vrijednost kolaterala
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala		
Kreditni rizik	-	-	-	-	48.551	-	48.551	-
Kreditni rizik od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni rizik od klijenata	6.920	35.741	-	-	-	-	6.920	35.741
Kreditni rizik državi	6.920	35.741	-	-	-	-	6.920	35.741
Kreditni rizik finansijskim institucijama	-	-	-	-	1.262	-	1.262	-
Kreditni rizik fizičkim licima	144.584	624.146	2.452	575	5.131	-	152.167	624.721
Kreditna linija	-	-	-	-	396	-	396	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	4.650	-	4.650	-
Stambeni krediti	70.736	341.416	24	13	72	-	70.832	341.429
Potrošački krediti	73.848	282.730	2.428	562	13	-	76.289	283.292
Ostali krediti fizičkim licima	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni rizik pravnim licima	112.755	830.003	3.564	2.953	2.549	-	118.868	832.956
Kartice	-	-	-	-	447	-	447	-
Kreditni rizik malim i srednjim preduzećima	93.218	710.352	1.722	1.308	2.102	-	97.042	711.660
Kreditni rizik velikim preduzećima	19.537	119.651	1.842	1.645	-	-	21.379	121.296
Ostala finansijska potraživanja	1.082	8.414	-	-	-	-	1.082	8.414
Ukupno	265.341	1.498.304	6.016	3.528	57.493	-	328.850	1.501.832

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane (nastavak)

Banka uzima različita sredstva obezbjeđenja kredita da bi umanjila kreditni rizik. Odluka o vrsti i vrijednosti kolaterala zavisi od analize komitenta i potencijalnog plasmana. Kada su u pitanju određene vrste kredita komitentima, Banka nastoji da potraživanja obezbijedi kolateralima čija je fer vrijednost veća od potraživanja. Na taj način Banka smanjuje rizik od potencijalne nemogućnosti klijenta da na vrijeme izvrši obaveze plaćanja. Objelodanjenu fer vrijednost kolaterala utvrđuje interni ovlašćeni procjenitelj. Objelodanjena fer vrijednost kolaterala predstavlja vrijednost koja se može realizovati od strane zakonskih vlasnika sredstava. Obezvrjeđivanje finansijskih instrumenata koji se vode po amortizacionoj vrijednosti je determinisano fer vrijednošću kolaterala.

Finansijski instrumenti kojima je prekoračen rok dospijeca ali nisu obezvrjeđeni jesu oni finansijski instrumenti kod kojih je prekoračen rok ugovornih dospjeca glavnice i kamate, ali Banka smatra da njihovo umanjeње vrijednosti nije adekvatno na osnovu količine raspoloživih instrumenata obezbjeđenja ili trenutka naplate iznosa koji se duguju Banci.

Iako su krediti pokriveni kolateralom, može doći do obezvrjeđenja kredita ukoliko se određeni dio kolaterala ne može prodati usljed administrativnih i drugih ograničenja, što može dovesti do produženja vremenskog perioda potrebnog za prodaju kolaterala.

i) Analiza finansijskih instrumenata po geografskim sektorima

	31.12.2015.					
	Slovenija	EU	Bosna i Hercegovina	Crna Gora	Ostalo	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	30.908	25.818	339	-	614	57.679
Kreditni državi	-	-	-	6.495	-	6.495
Kreditni finansijskim organizacijama	-	1.384	-	-	-	1.384
Kreditni fizičkim licima	129	284	-	152.502	572	153.487
Kreditni pravnim licima	-	-	-	94.416	-	94.416
Dužničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	6.201	-	-	48.471	-	54.672
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	1.226	-	1.226
Ostale preuzete obaveze	12	21	-	45.941	396	46.370
Ukupno	37.250	27.507	339	349.051	1.582	415.729

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

i) Analiza finansijskih instrumenata po geografskim sektorima (nastavak)

31.12.2014.

	Bosna i					Ukupno
	Slovenija	EU	Hercegovina	Crna Gora	Ostalo	
Kreditni i potraživanja od banaka	22.233	18.252	23	1	8.042	48.551
Kreditni državi	-	-	-	6.920	-	6.920
Kreditni finansijskim organizacijama	-	1.262	-	-	-	1.262
Kreditni fizičkim licima	124	649	-	149.461	1.933	152.167
Kreditni pravnim licima	-	-	-	118.868	-	118.868
Dužničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	30.779	28.980	-	21.484	-	81.243
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	1.082	-	1.082
Ostale preuzete obaveze	103	-	-	44.613	1.224	45.940
Ukupno	53.239	49.143	23	342.429	11.199	456.033

j) Analiza kreditnog rizika po privrednim sektorima

Banka prati koncentraciju kreditnog rizika po privrednim sektorima. Analiza koncentracije kreditnog rizika na dan 31. decembra prikazana je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2015.		31.12.2014.	
	Neto krediti	%	Neto krediti	%
Banke	57.679	18,40%	48.551	14,82%
Finansije	1.384	0,44%	1.262	0,39%
Javna uprava	6.495	2,07%	6.920	2,12%
Stanovništvo	153.487	48,97%	152.167	46,43%
Građevinski sektor	10.860	3,46%	14.002	4,28%
Industrijski sektor	8.819	2,81%	12.580	3,84%
Poljoprivreda	2.210	0,71%	1.030	0,32%
Rudarstvo	5.084	1,62%	5.454	1,67%
Usluge	6.951	2,22%	9.037	2,65%
Ugostiteljstvo	9.737	3,11%	6.452	1,97%
Saobraćaj i komunikacije	3.612	1,15%	6.183	1,89%
Trgovina	47.143	15,04%	64.130	19,62%
Ukupno	313.461	100,00%	327.768	100,00%

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti

Upravljanje likvidnošću na operativnom, strukturnom i strateškom nivou regulisano je Politikom upravljanja likvidnošću, Planom upravljanja likvidnošću u nepredviđenim situacijama i Procedurama za upravljanje likvidnošću.

Politika upravljanja likvidnošću definiše rizik likvidnosti, određuje metode i procedure za adekvatno mjerenje i upravljanje rizikom likvidnosti, definiše dužnosti i obaveze organa Banke u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti, utvrđuje metode vršenja pregleda trenutnog stanja likvidnosti i budućih tokova gotovine, kao i mjere za ostvarivanje ciljeva optimalne likvidnosti Banke.

Plan za upravljanje likvidnošću u nepredviđenim situacijama utvrđuje smjernice i plan aktivnosti koje imaju za cilj prepoznavanje problema i iznalaženje najboljih rješenja u uslovima nastanka nepredviđenih okolnosti, odnosno održavanje likvidnosti koja garantuje nesmetano obavljanje poslova i zaštitu interesa deponenata, povjerilaca i akcionara Banke.

Osnovni ciljevi *Procedure za upravljanje rizikom likvidnosti* su uspostavljanje mehanizama praćenja i održavanja dnevne, kao i likvidnosti na kratak rok, kroz sagledavanje odnosa kratkoročne aktive i pasive Banke i uspostavljanje mjera i postupaka za održavanje njihove adekvatne ročne usklađenosti.

U skladu sa Politikom upravljanja likvidnošću, glavni ciljevi na polju upravljanja rizikom likvidnosti su:

- održavanje kratkoročne i dugoročne likvidnosti;
- izmirenje svih dospjelih obaveza;
- korišćenje najpovoljnijih sredstava za izmirenje dospjelih obaveza;
- poštovanje zakonskih propisa odnosno standarda na nivou NLB Grupe kao i internih kriterijuma i ciljeva u skladu sa Politikom i drugim aktima Banke kojima se uređuje oblast likvidnosti.

Banka jednom mjesečno izrađuje projekciju likvidnosti u narednom jednogodišnjem periodu u različitim situacijama, korišćenjem više vrsta scenarija i to: osnovni scenario (baseline), umjereni scenario (moderate) i nepovoljni scenario (adverse).

Jednom mjesečno vrše se i stres testovi likvidnosti, koji se koriste kako bi se identifikovali potencijalni negativni događaji na likvidonosnu sposobnost Banke. U zavisnosti od ozbiljnosti negativnih događaja, stres testiranje likvidnosti je komplementaran instrument za upravljanje rizikom likvidnosti. Koristeći stres testove, određuju se izloženosti na šokove i koliko šokovi mogu uticati na poslovanje banke. Stres testovi bi trebalo da upozore Banku na buduće neočekivane odlive likvidnih rezervi.

Banka upravlja likvidnošću na:

- a) operativnom nivou;
- b) strukturnom nivou;
- c) strateškom nivou.

Upravljanje likvidnošću na operativnom nivou postiže se kroz:

- dnevno praćenje sredstava i obaveza tj. planiranjem dnevnih priliva i odliva;
- dnevno praćenje kretanja depozita i kredita;
- planiranjem novčanih tokova po danima za period narednih mjesec dana;
- praćenjem i mjerenjem osnovnih indikatora likvidnosti na dnevnom nivou;
- praćenjem koncentracije većih depozita i aktivnom saradnjom sa najznačajnijim deponentima u cilju blagovremene najave priliva/odliva sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Upravljanje likvidnošću na strukturnom nivou postiže se kroz:

- praćenje i mjerenje ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava;
- praćenje i mjerenje stabilnosti a vista depozita;
- definisanje pokazatelja strukturne likvidnosti i njihovo redovno izračunavanje i praćenje;
- definisanje optimalne ili granične vrijednosti pojedinačnih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- praćenje trenda odabranih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- izradu analiza i predloga za izmjenu strukture likvidnosti izvještaja o finansijskom položaju koji mogu uticati na stepen izloženosti riziku likvidnosti.

Upravljanje likvidnošću na strateškom nivou postiže se kroz:

- pripremu projekcija likvidnosti, tj. priprema većeg broja scenarija kretanja stavki bilansa stanja u narednom jednogodišnjem periodu;
- pripremu predloga i mjera za pokriće negativnih gepova likvidnosti;
- sprovođenje stres-testova i reverse stres-testova za likvidnost.

Likvidnost Banke je predmet svakodnevnog razmatranja Komisije za likvidnost, dok se jednom mjesečno održavaju sjednice Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i Odbora direktora na kojima se razmatra izvještaj o upravljanju likvidnošću.

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata

U tabeli koja slijedi prikazani su novčani tokovi po osnovu neizvedenih finansijskih instrumenata u odnosu na preostalo dospjeće na kraju godine. Objelodanjeni iznosi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine.

						31.12.2015.
	Do 1	1 - 3	3 - 12	1 - 5	Preko 5	Ukupno
	mjeseca	mjeseca	mjeseca	godina	godina	
Novčana sredstva i računi						
depozita kod centralnih banaka	93.626	-	-	-	-	93.626
Investicione hartije od vrijednosti	-	4.471	8.093	51.439	-	64.003
Kreditni i potraživanja od banaka	57.679	-	-	-	-	57.679
Kreditni i potraživanja od klijenata	49.392	11.960	51.890	122.454	83.469	319.165
Ostala potraživanja	1.719	-	-	8.596	-	10.315
Ukupno finansijska sredstva	202.416	16.431	59.983	182.489	83.469	544.788
Depoziti banaka	1.263	-	784	-	-	2.047
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	370	-	-	370
Depoziti klijenata	223.371	27.697	107.679	23.059	3.461	385.267
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	863	731	3.990	11.824	1.374	18.782
Subordinisani dug	-	-	9.737	1.408	-	11.145
Ukupno finansijske obaveze	225.497	28.428	122.560	36.291	4.835	417.611
Potencijalne obaveze	9.289	5.347	22.876	9.663	0	47.175
Izloženost riziku likvidnosti	(32.370)	(17.344)	(85.453)	136.535	78.634	80.002

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata

						31.12.2014.
	Do 1	1 - 3	3 - 12	1 - 5	Preko 5	Ukupno
	mjeseca	mjeseca	mjeseca	godina	godina	
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	97.974	-	-	-	-	97.974
Investicione hartije od vrijednosti	6.512	39.508	35.247	717	-	81.984
Kredit i potraživanja od banaka	48.551	-	-	-	-	48.551
Kredit i potraživanja od klijenata	76.854	13.020	50.564	134.341	75.770	350.549
Ostala potraživanja	1.589	-	-	3.251	-	4.840
Ukupno finansijska sredstva	231.480	52.528	85.811	138.309	75.770	583.898
Depoziti banaka	1.066	739	-	-	-	1.805
Pozajmljena sredstva od banaka	65	420	2.880	2.258	-	5.623
Depoziti klijenata	200.995	39.725	109.955	51.508	3.541	405.724
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	729	782	4.400	17.278	2.148	25.337
Subordinisani dug	-	-	2.307	11.007	5.171	18.485
Ukupno finansijske obaveze	202.855	41.666	119.542	82.051	10.860	456.974
Potencijalne obaveze	14.377	7.454	18.085	6.721	150	46.787
Izloženost riziku likvidnosti	14.248	3.408	(51.816)	49.537	64.760	80.137

4.3. Tržišni rizik

Izloženost tržišnim rizicima predstavlja rizik da će fer vrijednost budućih tokova gotovine finansijskih instrumenata fluktuirati kao posledica kolebanja tržišnih stopa odnosno cijena i kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijena hartija od vrijednosti. Upravljanje tržišnim rizikom predstavlja proces praćenja i mjerenja pomenute izloženosti u cilju maksimalnog smanjenja negativnih posledica uzrokovanih kolebanjem tržišnih cijena.

a) Rizik promjene kamatnih stopa

Upravljanje rizikom od promjene kamatnih stopa u Bankarskoj knjizi se vrši na osnovu metoda mjerenja osjetljivosti neto kamatnih prihoda (ΔNII) na promjenu kamatne stope, mjerenja osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala Basis Point Value (BPV) metodologija i standardizovanog kamatnog šoka.

Mjerenje osjetljivosti neto kamatnih prihoda i ekonomske vrijednosti kapitala na promjenu tržišnih kamatnih stopa zasniva se na analizi kamatnih gapova. Gap analiza se odnosi na tehniku mjerenja rizika od promjene kamatnih stopa pomoću koje se sredstva, obaveze i vanbilansna aktiva raspoređuju u odgovarajuće vremenske okvire prema datumu ponovnog određivanja cijena (za instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom) ili datumu dospelja (za instrumente sa fiksnom kamatnom stopom), u zavisnosti od toga koji je raniji.

Sredstva i obaveze koje nemaju definisan datum dospelja (npr. depoziti po viđenju) ili im datumi dospelja variraju u odnosu na originalne datume dospelja definisane ugovorom svrstavaju se u odgovarajuće vremenske okvire na osnovu procjene i prethodnog iskustva Banke.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

U cilju što adekvatnijeg mjerenja i upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa koristi se metoda vrijednosti baznog poena (Basis Point Value) koja služi za mjerenje osjetljivosti finansijskih instrumenata na promjenu tržišnih kamatnih stopa. Na osnovu ove metode procjenjuje se koliko će se promijeniti vrijednost pozicije ukoliko se tržišne kamatne stope promjene za +/- 100 odnosno 200 baznih poena.

Na osnovu Δ NII metoda vrši se procjena uticaja promjene kamatnih stopa na tržištu na neto kamatni prihod Banke. Na osnovu otvorenih kratkoročnih kamatnih pozicija izračunatih gap analizom procjenjuju se promjene očekivanih kamatnih prihoda koje su posljedica anticipiranih promjena tržišnih kamatnih stopa

Banka je dužna da mjeri i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka, i to pojedinačno po svim značajnim valutama, a po ostalim valutama zbirno. Rizikom ponderisana pozicija bankarske knjige dobijena na ovaj način, predstavlja procjenu iznosa promjene vrijednosti pozicije u slučaju promjene tržišnih kamatnih stopa za 200 baznih poena.

Analiza bilansa uspjeha na osjetljivosti Banke na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa na tržištu je kako slijedi:

	Osjetljivost bilansa uspjeha	
	2015	2014
Osjetljivost na promjenu kamatnih stopa		
Smanjenje bazičnih poena		
Paralelna promjena od -100 bazičnih poena	(929)	(1.437)
Paralelna promjena od -200 bazičnih poena	(1.870)	(2.885)

	Osjetljivost bilansa uspjeha	
	2015	2014
Osjetljivost na promjenu kamatnih stopa		
Povećanje bazičnih poena		
Paralelna promjena od +100 bazičnih poena	166	470
Paralelna promjena od +200 bazičnih poena	332	914

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

Glavno sredstvo upravljanja izloženošću riziku od promjene kamatnih stopa jeste upravljanje kamatonosnom aktivom i pasivom. Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom usvaja, na predlog stručnih službi, strategiju korigovanja stavki aktive i pasive predviđenim promjenama u tržišnim kamatnim stopama.

Banka na sljedeći način upravlja bilansom stanja:

- upravljanjem portfeljom dužničkih hartija od vrijednosti;
- emitovanjem dužničkih hartija od vrijednosti;
- uvođenjem novog i posebnog tretmana postojećih bankarskih proizvoda;
- upravljanjem ročnošću postojećih bilansnih stavki.

Portfelj dužničkih hartija od vrijednosti mora da ispunjava kriterijume, odnosno limite postavljene internom Politikom upravljanja i strategijom investiranja u dužničke hartije od vrijednosti bankarske knjige. Njihova svrha je obezbjeđivanje sekundarne likvidnosti i limitiranje izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa.

U sljedećim tabelama prikazana je izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa primjenom metode mjerenja osjetljivosti kamatnih stopa. U tabelama su prikazane i knjigovodstvene vrijednosti finansijskih instrumenata Banke koji su grupisani u kategorije na osnovu ranijeg od datuma ponovnog utvrđivanja cijena odnosno datuma dospjeća.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

							31.12.2015.
	<u>Do 1</u>	<u>1 - 3</u>	<u>3 - 12</u>	<u>1 - 5</u>	<u>Preko 5</u>	<u>Nekama-</u>	<u>Ukupno</u>
	<u>mjeseca</u>	<u>mjeseca</u>	<u>mjeseca</u>	<u>godina</u>	<u>godina</u>	<u>tonosno</u>	<u>Ukupno</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	5.666	-	-	-	-	87.960	93.626
Investicione hartije od vrijednosti	-	2.960	7.611	44.101	-	1.187	55.859
Kredit i potraživanja od banaka	57.679	-	-	-	-	-	57.679
Kredit i potraživanja od klijenata	101.248	14.784	52.304	59.444	28.002	-	255.782
Ukupno finansijska sredstva	164.593	17.744	59.915	103.545	28.002	89.147	462.946
Depoziti banaka	265	-	770	-	-	997	2.032
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	363	-	-	-	363
Depoziti klijenata	221.843	27.032	104.827	21.583	3.313	1.234	379.832
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	795	674	3.675	11.211	1.327	-	17.682
Subordinisani dug	-	-	9.181	-	-	-	9.181
Ukupno finansijske obaveze	222.903	27.706	118.816	32.794	4.640	2.231	409.090
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	(58.310)	(9.962)	(58.901)	70.751	23.362	86.916	53.856
							31.12.2014.
	<u>Do 1</u>	<u>1 - 3</u>	<u>3 - 12</u>	<u>1 - 5</u>	<u>Preko 5</u>	<u>Nekama-</u>	<u>Ukupno</u>
	<u>mjeseca</u>	<u>mjeseca</u>	<u>mjeseca</u>	<u>godina</u>	<u>godina</u>	<u>tonosno</u>	<u>Ukupno</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	5.416	-	-	-	-	92.558	97.974
Investicione hartije od vrijednosti	6.567	39.547	35.129	-	-	694	81.937
Kredit i potraživanja od banaka	48.551	-	-	-	-	-	48.551
Kredit i potraživanja od klijenata	158.444	13.178	39.269	48.652	19.674	-	279.217
Ukupno finansijska sredstva	218.978	52.725	74.398	48.652	19.674	93.252	507.679
Depoziti banaka	189	-	813	-	-	803	1.805
Pozajmljena sredstva od banaka	-	1.000	3.221	330	-	-	4.551
Depoziti klijenata	205.123	39.228	103.411	45.297	3.347	-	396.406
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	768	732	4.191	16.617	2.053	-	24.361
Subordinisani dug	-	-	14.426	-	-	-	14.426
Ukupno finansijske obaveze	206.080	40.960	126.062	62.244	5.400	803	441.549
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	12.898	11.765	(51.664)	(13.592)	14.274	92.449	66.130

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke promjenama deviznih kurseva i negativnom uticaju koji pomenute promjene mogu imati na poslovni rezultat Banke u lokalnoj valuti. Valutni rizik nastaje kada Banka ima otvorenu poziciju koja može dovesti do gubitka kao posljedica promjena deviznih kurseva, promjene kursa eura u odnosu na druge valute kao i promjene cijene zlata. Banka upravlja deviznim rizikom kroz upravljanje valutnom strukturom aktive i pasive u skladu sa očekivanim promjenama deviznih kurseva.

Banka ima program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom u kojima su definisani: uslovi, ciljevi i principi obavljanja aktivnosti deviznog poslovanja, opis aktivnosti deviznog poslovanja, minimalni standardi za upravljanje deviznim rizikom, ovlašćenje za obavljanje aktivnosti deviznog poslovanja, procedure za upravljanje aktivnostima deviznog poslovanja i kontrolu nad deviznim rizikom kao i procedure izvještavanja.

Ciljevi Banke u pogledu aktivnosti deviznog poslovanja su usmjereni na:

- upravljanje deviznim rizikom i izvještavanje u skladu sa standardima NLB Grupe;
- kontinuirani nadzor i izvještavanje o deviznim rizicima.

Aktivnosti deviznog poslovanja koje Banka sprovodi i planira da sprovede u narednom periodu su: uspostavljanje i održavanje odnosa sa optimalnim brojem korespondentskih banaka; održavanje optimalnog broja računa kod inostranih banaka; operacije na deviznom tržištu i platni promet; prikupljanje depozita u stranoj valuti; kreditni poslovi sa inostranstvom; dokumentarni poslovi; transakcije u zemlji koje se odnose na poslovanje sa novčanicama u stranoj valuti; devizna aktiva banaka (depoziti, krediti, plasmani). Poslovanje sa inostranstvom odnosi se na devizne depozite i štednju, konverzije, novčane transakcije i druge transakcije u stranoj valuti.

Upravljanje valutnim rizikom u Banci regulisano je internom Politikom upravljanja valutnim rizikom kojom su precizirani načini i metode mjerenja, praćenja i upravljanja valutnim rizikom. Politika upravljanja valutnim rizikom je usvojena od strane Odbora za aktivu i pasivu Banke.

Izloženost valutnom riziku prati i njome upravlja Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom a na osnovu podataka koje na dnevnoj osnovi dobija od Sektora za upravljanje rizikom. Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom upravlja izloženošću deviznim rizicima po osnovu valute tako da rizici uvijek budu unutar (definisanih) granica. O izloženosti deviznim rizicima se razmatra na sastancima o likvidnosti na dnevnoj osnovi i sastancima Odbora za aktivu i pasivu Banke na mjesečnoj osnovi.

Banka je postavila limite na otvorene valutne pozicije, 2% za USD, GBP, CHF i JPY od osnovnog kapitala, 0,5% od osnovnog kapitala za ostale valute po pojedinim valutama, odnosno 5% od osnovnog kapitala za ukupnu poziciju u stranim valutama. Izloženost valutnom riziku je zbog izuzetno niskog obima poslovanja u stranoj valuti u 2015. godini, kao i u prethodnim godinama, na niskom nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik (nastavak)

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembra 2015. godine:

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	90.573	1.346	940	767	93.626
Investicione hartije od vrijednosti	54.956	903			55.859
Kredit i potraživanja od banaka	45.724	11.281	172	502	57.679
Kredit i potraživanja od klijenata	254.364	1.418	-	-	255.782
Ostala finansijska potraživanja	1.226	-	-	-	1.226
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	446.843	14.948	1.112	1.269	464.172
Depoziti i pozajmljena sredstva od banaka	2.395	-	-	-	2.395
Depoziti i pozajmljena sredstva od klijenata	381.334	14.043	1.110	1.027	397.514
Subordinisani dug	9.181	-	-	-	9.181
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	392.910	14.043	1.110	1.027	409.090
Neto izloženost valutnom riziku	53.933	905	2	242	55.082

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembra 2014. godine:

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	95.782	1.209	466	517	97.974
Investicione hartije od vrijednosti	81.247	690			81.937
Kredit i potraživanja od banaka	38.909	8.482	438	722	48.551
Kredit i potraživanja od klijenata	277.953	1.264	-	-	279.217
Ostala finansijska potraživanja	1.082	-	-	-	1.082
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	494.973	11.645	904	1.239	508.761
Depoziti i pozajmljena sredstva od banaka	6.356	-	-	-	6.356
Depoziti i pozajmljena sredstva od klijenata	407.284	11.594	902	987	420.767
Subordinisani dug	14.426	-	-	-	14.426
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	428.066	11.594	902	987	441.549
Neto izloženost valutnom riziku	66.907	51	2	252	67.212

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.4 Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik gubitka koji nastaje usljed neadekvatnosti odnosno manjkavosti internih procedura, ljudskih resursa i sistema kao i usljed spoljašnjih događaja. Ovom definicijom obuhvaćen je pravni rizik, s time što su isključeni strateški rizik i rizik reputacije.

Pomenuto obuhvata greške, propuste, pad sistema, prirodne katastrofe, terorističke napade i prevarne radnje što može dovesti do nedostupnosti usluga, finansijskog gubitka odnosno povećanja troškova. Pomenuto, takođe, obuhvata pravni rizik, s time što su strateški rizik i rizik reputacije isključeni.

Cilj upravljanja operativnim rizikom je ograničiti obim potencijalnih gubitaka i vjerovatnoću njihove realizacije na nivo, koji je za banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda banke.

Aktivnosti upravljanja rizikom imaju za cilj identifikovanje postojećih izvora operativnih rizika, kao i potencijalnih izvora pomenutog rizika koji može nastati kao posledica uvođenja novih proizvoda, sistema ili aktivnosti.

Identifikacija izvora rizika obuhvata:

- interne greške i zloupotrebu;
- kršenje propisa od strane eksternih lica;
- propuste u sistemu regrutovanja kadrova i sistemu bezbjednosti na radu;
- probleme u upravljanju odnosima sa klijentima, uvođenju novih proizvoda i poslovnim procedurama – ukoliko su neadekvatni;
- štete nastale na imovini Banke usljed prirodnih nepogoda i drugih događaja;
- poremećaje u organizaciji Banke i greške u funkcionisanju postojećih sistema;
- implementaciji poslovnih procedura i odluka.

Banka vrši nadzor nad izvorima operativnog rizika definisanim u skladu sa unutrašnjom organizacijom i poslovnom aktivnošću Banke, koji uglavnom obuhvataju: transakcije sa privrednim subjektima, transakcije sa subjektima unutar finansijskog sektora a u skladu sa Zakonom o bankama, poslove sa stanovništvom, poslove sa privredom, operacije platnog prometa, posredničke poslove, upravljanje aktivom i brokersko-dilerske poslove.

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

(a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti

	31.12.2015.		31.12.2014.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Kredit i potraživanja od banaka	57.679	57.679	48.551	48.551
Kredit i potraživanja od klijenata	255.782	280.951	279.217	294.946
Depoziti banaka	2.032	2.047	1.805	1.805
Depoziti klijenata	379.832	384.418	396.405	408.276
Pozajmljena sredstva od banaka	363	370	4.551	5.346
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	17.682	18.709	24.361	25.140
Subordinisani dug	9.181	8.925	14.426	10.806

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

(a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti (nastavak)

Kreditni i potraživanja od banaka

Procijenjena fer vrijednost kredita i potraživanja od banaka se bazira na diskontovanim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospjeća.

Kreditni i potraživanja od klijenata

Kreditni i potraživanja od klijenata su u bilansu stanja prikazani po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za obezvrjeđenje, ukoliko je identifikovano. Za potrebe izračunavanja fer vrijednosti Banka je primijenila metodu diskontovanog toka gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospjeća.

Shodno tome, obračun fer vrijednosti se bazira na ugovorenim tokovima gotovine. Kreditni rizik pojedinačnih klijenata se uzima u obzir kroz očekivano umanjenoj vrijednosti.

Depoziti banaka i klijenata i pozajmljena sredstva od banaka

Procijenjena fer vrijednost depozita banaka i klijenata i pozajmljenih sredstava od banaka se bazira na diskontovanim ugovorenim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope, koje će biti plative od strane Banke, u slučaju potrebe zamjene starih izvora sredstava novim, sa istim preostalim rokom dospjeća.

Izdane dužničke hartije od vrijednosti

Fer vrijednost izdatih dužničkih hartija od vrijednosti se bazira na objavljenim tržišnim cijenama, odnosno na obračunu primjenom metoda diskontovanih tokova gotovine.

Ostala finansijska sredstva i obaveze

Knjigovodstvena vrijednost ostalih finansijskih sredstava i obaveza predstavlja iznos koji je približan iznosu njihove fer vrijednosti s obzirom da se većina njih odnosi na kratkoročne obaveze i potraživanja.

4.6 Upravljanje kapitalom

Praćenje kapitala i adekvatnosti kapitala vrši se u skladu sa smjericama Centralne banke Crne Gore kreiranim za potrebe pojedinačnih finansijskih izvještaja Banke. Potrebne informacije o adekvatnosti kapitala dostavljaju se Centralnoj banci Crne Gore na tromjesečnoj osnovi. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka (Službeni glasnik Crne Gore, br. 38/11, 55/2012), svaka banka u obavezi je da održava minimalni koeficijent solventnosti od 10%.

Na dan 31. decembra 2015. godine koeficijent solventnosti je iznosio 15,93 % (2014: 14,34%).

Kao što je propisano pomenutom Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, Banka je dužna da utvrdi adekvatnost kapitala na osnovu sopstvenih sredstava i to u apsolutnom iznosu, kao i da izračuna koeficijent solventnosti kao relativni pokazatelj (izloženosti banke rizicima).

Sopstvena sredstva banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka čine:

- 1) osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala;
- 2) dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala I, i
- 3) dopunski element sopstvenih sredstava, koji se uključuje u dopunski kapital II.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisione premije;
- 3) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 5) dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital;
- 6) kapitalna dobit ostvarena kupovinom i prodajom sopstvenih akcija.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- 1) nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 6) revalorizacione rezerve.

Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi se može tretirati kao dopunski element sopstvenih sredstava koji se uključuje u dopunski kapital II banke, ukoliko:

- 1) je dug u cjelosti uplaćen;
- 2) banka ne garantuje otplatu duga u bilo kojem obliku;
- 3) je, u slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke, dug podređen drugim obavezama i isplaćuje se tek nakon podmirenja obaveza prema drugim povjeriocima;
- 4) ugovor sadrži klauzulu zabrane isplate kamata i glavnice, čak i nakon dospjeća duga, ako bi tom isplatom iznos sopstvenih sredstava pao ispod propisanog nivoa;
- 5) je rok dospjeća duga unaprijed određen, duži je od dvije godine i ne može se otplatiti prije ugovorenog roka dospjeća;
- 6) je o subordinisanom dugu zaključen pismeni ugovor koji pored uslova iz tač. 2 - 5 ovog člana, sadrži i napomenu da se subordinisani dug ne može smatrati depozitom.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- a) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama;
- b) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

	2015	2014
Osnovni kapital		
Uplaćen akcijski kapital	64.925	64.925
Naplaćene emisione premije	7.146	7.146
Rezerve kreirane iz dobiti nakon oporezivanja (obavezna, zakonska i druge)	5.413	5.412
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	3.796	-
Ukupno osnovni kapital	81.280	77.483
Odbitne stavke od osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	(50.774)	(52.453)
Gubitak iz tekuće godine	-	-
Nematerijalna ulaganja	(821)	(862)
Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	-	(3.796)
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala	(51.595)	(57.111)
Osnovni kapital	29.685	20.372
Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke		
Subordinirane obaveze	4.000	8.000
Hibridni instrumenti	4.000	4.000
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke	8.000	12.000
Sopstvena novčana sredstva Banke	37.685	32.372
Aktiva opterećena rizikom		
Ponderisana bilansna aktiva	179.813	163.034
Ponderisane vanbilansne stavke	17.821	16.572
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	197.634	179.606
Kapital potreban za tržišni rizik	116	-
Kapital potreban za rizik poslovanja	3.769	4.567
Kapital potreban za rizik zemlje	150	396
Kapital potreban za druge rizike	-	-
Adekvatnost kapitala	15,93%	14,34%

Upravljanje kapitalom i adekvatnost kapitala NLB Montenegrobanke su regulisani zakonskim propisima i internim aktima – Politikom upravljanja kapitalom, Godišnjim planom kapitala, Strateškim planom kapitala i Strategijom upravljanja rizicima. Politika upravljanja kapitalom NLB Montenegrobanke ima za cilj kvalitetnu realizaciju dugoročnih strateških ciljeva kao i strateških planova koji u osnovi imaju pomenute ciljeve, tačnije Godišnji poslovno-finansijski plan Banke.

Upravljanje kapitalom, odnosno upravljanje pozicijom kapitala Banke obuhvata:

1. projekciju potrebnog obima, strukture i izvora (dodatnog) kapitala;
2. izradu Godišnjeg i Strateškog plana kapitala;
3. procedure i uslove za nadzor i praćenje pozicija kapitala i adekvatnosti kapitala;
4. izradu i kontinuirano revidiranje metodologije i procesa planiranja kapitala i obračuna obima kapitala i adekvatnosti kapitala.

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA

Segmenti poslovanja su komponente koje se bave poslovnom aktivnošću, ostvaruju prihode ili rashode, odnosno ostvaruju poslovne rezultate. Januara 2010. godine Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO), kao glavni organ upravljanja, je usvojio metodologiju za mjerenje profitabilnosti Banke kao cjeline i njenih poslovnih segmenata, kojom se definišu tri poslovna segmenta:

- Corporate, koji obuhvata poslovanje sa preduzećima i segmentom države (vlada, opštine, fondovi);
- Retail, koji obuhvata poslovanje sa fizičkim licima;
- Finansijsko tržište, koji obuhvata investiciono bankarstvo, međubankarske odnose, poslovanje sa međunarodnim finansijskim institucijama.

Ostale djelatnosti Banke odnose se na usluge i aktivnosti od kojih nijedna ne predstavlja poseban segment poslovanja za svrhe izvještavanja, niti ima opšti značaj. U 2014. godini došlo je do izmjene u izvještajnim segmentima, na način da je poslovanje sa segmentom malih i srednjih preduzeća (SME) izmješteno iz segmenta Retail u segment poslovanje sa privredom.

Osnov za izradu izvještaja o finansijskom položaju i bilansu uspjeha definisanih segmenata je:

- Primjena sistema transfernih cijena, kojim se vrši preraspodjela dohodovnog efekta na pojedinačne djelove (OJ, segmente);
- Postupak alokacije troškova, kojim se indirektni troškovi (režijski troškovi), odnosno troškovi uslužnih sektora, razvrstavaju na definisane (profitne) segmente.

Budući da se svi poslovni segmenti Banke bave finansijskim poslovanjem, tj. najveći dio prihoda ostvaruju po osnovu kamate, analiza se oslanja, prije svega, na neto prihod od kamate, kako bi se ocijenio rezultat poslovanja datog segmenta. Prihod od eksternih strana odmjerava se na način koji odgovara onom u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu.

Transakcije između poslovnih segmenata vrše se po transfernim cijenama, koje odražavaju tržišne uslove, što za posljedicu ima objelodanjivanje prenosa troškova finansiranja pod stavkom 'Neto kamatni prihod između segmenata'. Ne postoje druge materijalno značajne stavke prihoda, odnosno rashoda, po osnovu transakcija između segmenata poslovanja.

Informacije o svakom segmentu zasnivaju se na internim izvještajima o dobiti ili gubitku segmenta, aktivni i osnovnim pokazateljima poslovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA (nastavak)

Informacije o izvještajnim segmentima koje se dostavljaju Odboru za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom za godinu završenu na dan 31. decembra 2015. i 31. decembra 2014. godine su kao što slijedi:

	2015				
	Poslovi sa privredom	Poslovi sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Neto prihod	9.654	8.660	3.066	806	22.186
Neto prihod od eksternih klijenata	12.404	9.456	(480)	806	22.186
Neto prihod po osnovu transakcija između segmenata	(2.750)	(796)	3.546	-	-
Neto prihod od kamata od eksternih klijenata	9.769	8.704	(1.017)	-	17.456
Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata	(2.750)	(796)	3.546	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	7.019	7.908	2.529	-	17.456
Neto troškovi obezvrjeđenja kredita i potraživanja i troškovi rezervisanja	(3.636)	(2.546)	-	(1.445)	(7.627)
Administrativni troškovi i troškovi zaposlenih	(5.008)	(6.389)	(577)	-	(11.974)
Amortizacija	(340)	(623)	(36)	-	(999)
Dobit prije oporezivanja	670	(898)	2.453	(639)	1.586
Trošak poreza iz dobiti				(28)	(28)
Neto dobit za godinu	670	(898)	2.453	(667)	1.558
Sredstva izvještajnog segmenta	106.716	155.404	151.142	73.320	486.582
Obaveze izvještajnog segmenta	150.183	232.809	29.258	4.163	416.413
Povećanja dugoročnih sredstava	23	154	-	7.755	7.932
					2014
	Poslovi sa privredom	Poslovi sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Neto prihod	9.455	6.734	3.730	432	20.351
Neto prihod od eksternih klijenata	14.719	6.729	(1.529)	432	20.351
Neto prihod po osnovu transakcija između segmenata	(5.264)	5	5.259	-	-
Neto prihod od kamata od eksternih klijenata	11.316	6.296	(1.925)	-	15.687
Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata	(5.264)	5	5.259	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	6.052	6.301	3.334	-	15.687
Neto troškovi obezvrjeđenja kredita i potraživanja i troškovi rezervisanja	(2.037)	(59)	-	(235)	(2.331)
Administrativni troškovi i troškovi zaposlenih	(5.184)	(5.941)	(419)	-	(11.544)
Amortizacija	(481)	(499)	(9)	-	(989)
Dobit prije oporezivanja	1.753	235	3.302	197	5.487
Trošak poreza iz dobiti	-	-	-	(11)	(11)
Neto dobit za godinu	1.753	235	3.302	186	5.476
Sredstva izvještajnog segmenta	133.814	154.005	166.645	62.225	516.689
Obaveze izvještajnog segmenta	147.562	252.071	45.143	2.474	447.250
Povećanja dugoročnih sredstava	1	75	-	308	384

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE PO KATEGORIJAMA I KLASAMA**

Knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza, po kategorijama i klasama, prikazane su u tabeli koja slijedi:

	2015	2014
	Knjigovodstvena	Knjigovodstvena
	vrijednost	vrijednost
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	93.626	97.974
Kredit i potraživanja od banaka	57.679	48.551
Kredit i potraživanja od klijenata	255.782	279.217
Ostala finansijska potraživanja	1.226	1.082
Finansijska sredstva po fer vrijednosti		
Investicione hartije od vrijednosti	55.859	81.937
Ukupno finansijska sredstva	464.172	508.761
Finansijske obaveze po fer vrijednosti	-	-
Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka	2.032	1.805
Depoziti klijenata	379.832	396.406
Pozajmljena sredstva od banaka	363	4.551
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	17.682	24.361
Subordinisani dug	9.181	14.426
Ostale obaveze	4.969	4.185
Ukupno finansijske obaveze	414.059	445.734

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

7. NETO PRIHODI OD KAMATA

	2015	2014 Korigovano
Prihodi od kamata i slični prihodi		
Kratkoročna sredstva – gotovina	-	1
Kredit i pozajmice komitentima	20.935	23.273
Kredit i plasmani bankama	5	15
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	753	681
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane (Napomene 2.5 i 22. c.)	2.798	2.832
Ukupno	24.491	26.802
Rashodi kamata i slični rashodi		
Depoziti banaka	(21)	(29)
Depoziti klijenata	(5.220)	(8.402)
Obaveze po kreditima	(739)	(1.350)
Subordinisani dug	(1.016)	(1.236)
Ostale obaveze	(39)	(98)
Ukupno	(7.035)	(11.115)
Neto prihod od kamata	17.456	15.687

Od ukupnog iznosa prihoda od kamate na obezvrjeđene plasmane u 2015. godini EUR 2.136 hiljada se odnosi na privredna društva (2014: EUR 2.130 hiljada).

8. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA

	2015	2014 Korigovano
Kredit i potraživanja od banaka	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata (Napomena 22.c.)	(6.221)	(3.872)
Kredit državi	(13)	(75)
Kredit finansijskim organizacijama	(24)	(4)
Kredit fizičkim licima	(2.307)	(1.517)
Kredit privrednim društvima	(3.790)	(2.242)
Kredit samostalnim preduzetnicima	(118)	(58)
Kredit neprofitnim organizacijama	31	24
Investicione nekretnine (Napomena 24)	(110)	-
Ostala finansijska potraživanja (Napomena 27.a)	(83)	9
Ostala poslovna potraživanja (Napomena 27.b)	(458)	(244)
Ukupno	(6.872)	(4.107)

9. TROŠKOVI REZERVISANJA

	2015	2014
Rezervisanje za preuzete i potencijalne obaveze	(2.087)	(3.398)
Ukinuta rezervisanja za preuzete i potencijalne obaveze	2.129	5.174
Ukupno rezervisanja za preuzete i potencijalne obaveze (Napomena 30.a)	42	1.776
Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30.a)	(797)	-
Ukupno	(755)	1.776

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

10. NETO PRIHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Prihod od provizija i naknada		
Platni promet	3.431	3.495
Posredničko poslovanje	3.259	3.231
Vođenje računa komitenata	888	832
Naknade po izdatim garancijama i akreditivima	489	1.067
Ostale naknade	46	31
Ukupno	<u>8.113</u>	<u>8.656</u>

Rashodi od naknada i provizija

Platni promet	(453)	(496)
Posredničko poslovanje	(2.351)	(2.387)
Naknade po primljenim garancijama	(13)	(75)
Osiguranje depozita	(1.967)	(1.922)
Druge usluge	(73)	(142)

Ukupno	<u>(4.857)</u>	<u>(5.022)</u>
---------------	-----------------------	-----------------------

Neto prihodi od provizija i naknada	<u>3.256</u>	<u>3.634</u>
--	---------------------	---------------------

11.1. Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Dobici od kupovine i prodaje stranih valuta	679	575
Ukupno	<u>679</u>	<u>575</u>

11.2. Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Državne obveznice/ BOND	7	-
Akcija SWIFT-a	-	3
Ukupno	<u>7</u>	<u>3</u>

12. NETO (GUBICI)/DOBITI OD KURSNIH RAZLIKA

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Pozitivne kursne razlike	111.446	50.921
Negativne kursne razlike	(111.550)	(50.984)
Ukupno	<u>(104)</u>	<u>(63)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

13. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2015	2014
Bruto plate	(5.993)	(5.783)
Doprinosi za penzijsko osiguranje	(344)	(336)
Doprinosi za socijalno osiguranje	(307)	(277)
Ostali doprinosi zavisni od plata	(290)	(200)
Ostali troškovi zaposlenih po ugovoru o radu	(462)	(120)
Ostali troškovi zaposlenih	(157)	(208)
Troškovi rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima (Napomena 30.a)	(38)	(15)
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore (Napomena 30.a)	(180)	(175)
Ukupno	(7.771)	(7.114)

14. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	2015	2014
Troškovi materijala	(217)	(227)
Troškovi električne energije i goriva	(203)	(193)
Troškovi održavanja imovine	(566)	(628)
Troškovi marketinga	(370)	(330)
Troškovi osiguranja	(170)	(192)
Troškovi zakupa	(1.085)	(1.373)
Druge usluge	(656)	(637)
Usluge savjetovanja, računovodstvene i revizorske usluge	(569)	(557)
Ostali troškovi	(367)	(293)
Ukupno	(4.203)	(4.430)

15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2015	2014
Nekretnine, postrojenja i oprema (Napomena 25)	(750)	(714)
Nematerijalna ulaganja (Napomena 26)	(249)	(275)
Ukupno	(999)	(989)

16. OSTALI RASHODI

	2015	2014
Gubici po osnovu rashodovanja imovine	(3)	(3)
Porezi	(53)	(79)
Takse	(6)	(4)
Ostalo	(26)	(70)
Ukupno	(88)	(156)

17. OSTALI PRIHODI

	2015	2014
Dobici po osnovu prodaje opreme	216	-
Dobici po osnovu prodaje nekretnina (Napomena 27.b)	86	62
Refundacije	35	39
Prihod od zakupnine (Napomena 24)	351	-
Prihod od usluga trećim licima	234	362
Ostalo	55	206
Ukupno	977	669

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. POREZ NA PRIHOD

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Tekući poreski rashod	(8)	(6)
Odloženi poreski rashod/(prihod)	<u>(20)</u>	<u>(5)</u>
Ukupno	<u>(28)</u>	<u>(11)</u>

Osnovicu za obračun tekućeg poreza čini kapitalna dobit ostvarena prodajom nekretnine EUR 86 hiljada (Napomena 17) i investicionih hartija od vrijednosti EUR 7 hiljada (Napomena 11.2).

Odloženi poreski rashod u iznosu od EUR 20 hiljada je nastao po osnovu povećanja odložene poreske obaveze na privremenu razliku računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja.

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim izvještajima i poreza na dobit po poreskom bilansu su prikazani u slijedećoj tabeli:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	1.586	5.487
Poreska stopa (9%)	143	494
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	224	32
Koriscenje prenijetih poreskih gubitaka	(359)	(520)
Odložene poreske obaveze po osnovu privremene oporezive razlike računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja	20	5
	<u>28</u>	<u>11</u>

U skladu sa poreskom regulativom, u roku od pet godina od kraja godine za koju je utvrđena poreska obaveza, poreski organi mogu utvrditi dodatne obaveze po osnovu poreza na dobit. Rukovodstvo nije upoznato sa okolnostima koje mogu prouzrokovati eventualne obaveze po tom osnovu. Posljednji period koji je bio predmet inspekcijuskog nadzora od strane Poreske uprave je 2012. godina.

Nepriznata poreska sredstva

Po osnovu poreskih gubitaka koji su ostvareni 2012. i 2013. godine, Banka nije priznala odložena poreska sredstva, usljed neizvjesnosti da će budući oporezivi dobiti za korišćenje odloženog poreskog sredstva biti raspoloživi u narednih pet godina. Odložena poreska sredstva koja Banka nije priznala u ovim finansijskim izvještajima prikazana su u tabeli ispod:

Godina nastanka	Godina isteka	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
2012	2017	3.576	3.935
2013	2018	<u>1.474</u>	<u>1.474</u>
		<u>5.050</u>	<u>5.409</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. POREZ NA PRIHOD (nastavak)

Nepriznata poreska sredstva (nastavak)

Banka je, u visini usklađene poreske dobiti od EUR 3.984 hiljada za 2015. godinu, iskoristila dio prenesenog poreskog gubitka iz 2012. godine (2014: EUR 5.779 hiljada), kao što je prikazano u tabeli ispod:

	<u>Godina nastanka 2012/ godina isteka 2017</u>	<u>Godina nastanka 2013/ godina isteka 2018</u>	<u>Ukupno</u>
Preneseni poreski gubici	(49.495)	(16.379)	(65.874)
Iznos gubitaka za pokriće oporezive dobiti	9.763		9.763
Oporeziva dobit 2014	5.779	-	5.779
Oporeziva dobit 2015	3.984	-	3.984
Neiskorišteni poreski gubici	(39.732)	(16.379)	(56.111)

19. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se dobit/(gubitak) koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Neto profit (u 000 EUR)	1.558	5.476
Ponderisani prosječan broj običnih akcija u opticaju	11.668.734	11.447.153
Zarada po akciji/(EUR)	0,134	0,478

Banka nema potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije za kupovinu akcija na dan bilansa stanja.

20. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Gotovina u blagajni	9.883	8.713
Gotovina u bankomatima	2.394	2.293
Stanje na računima kod Centralne banke, bez obavezne rezerve	42.836	50.120
Ukupno	55.113	61.126
Obavezna rezerva kod Centralne banke	38.513	36.848
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	93.626	97.974

Obračun, izdvajanje i korišćenje sredstava obavezne rezerve kod CBCG je propisano Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore (Sl.list CG br.73/15), na osnovu koje se obavezna rezerva obračunava primjenom stope 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do 365 dana, i stope 8,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana. Na depozite koji su ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa 9,5%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Odlukom o dopuni Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod CBCG ("Sl. list CG", br. 35/11, 22/12, 61/12, 57/13 i 52/14) bankama se, ujedno, daje mogućnost da mogu do 25% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora bilo koje ročnosti, nakon čega može još do 10% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dan.

Iako je Banka, shodno navedenoj odluci, imala mogućnost investiranja 25% i 10%, Banka nije blokirala državne zapise u korist obavezne rezerve, tako da je cijeli portfelj državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora raspoloživ za prodaju. Banka nije koristila sredstva obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti. Dopunom Odluke, na 15% izdvojenih sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća Banci mjesečnu kamatu obračunatu po stopi od EONIA (Euro Over Night Index Average) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka ima pravo da koristi 50% obavezne rezerve za potrebe održavanja likvidnosti. Izdvojena obavezna rezerva na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 38.513 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 36.848 hiljada).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Stanje na računima kod Centralne banke	55.113	61.126
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	<u>38.513</u>	<u>36.848</u>
Kredit i potraživanja od banaka sa originalnim dospijanjem do tri mjeseca (Napomena 21)	<u>57.679</u>	<u>48.551</u>
Ukupno	<u>151.305</u>	<u>146.525</u>

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Redovni devizni računi kod inostranih banaka	52.679	43.051
Oročena sredstva kod ino banke	<u>5.000</u>	<u>5.500</u>
Ukupno	<u>57.679</u>	<u>48.551</u>

Većina sredstava na računima kod inostranih banaka je deponovana kod NLB d.d, Ljubljana po negativnoj kamatnoj stopi, koja se, u zavisnosti od iznosa i valute, kreće u intervalu od 20-60 b.p.

Krajem decembra tekuće godine Banka je višak likvidnih sredstava u iznosu od EUR 5.000 hiljada, koje nije bilo moguće plasirati kod drugih ino banaka zbog poštovanja propisanih limita izloženosti, plasirala kod Landesbank Baden Wurttemberg, kao MM Depozit, sa rokom dospijanja 06.01.2016. godine, po kamatnoj stopi od – 0,27%. (2014: EUR 5.500 hiljada kod Intesa Sanpaolo SpA).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	31.12.2015.	31.12.2014.
Kreditni državi	6.644	7.056
Kreditni finansijskim organizacijama	1.418	1.272
Kreditni fizičkim licima	162.261	161.008
Kreditna linija	447	507
Kreditne kartice	4.239	5.962
Stambeni kredit	83.229	73.872
Potrošački krediti	74.077	80.667
Ostali krediti fizičkim licima	269	-
Kreditni pravnim licima	123.564	167.535
Kartice	485	627
Kreditni malim i srednjim preduzećima	99.950	139.272
Kreditni velikim preduzećima	23.129	27.636
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	293.887	336.871
Ispravka vrijednosti (Napomena 22.c)	(38.105)	(57.654)
Ukupno	255.782	279.217

a) Promjene na poziciji krediti i potraživanja od klijenata

Kreditni pravnim licima su odobravani po kamatnim stopama u rasponu od 4,50% do 12,00% godišnje. Niže kamatne stope klijentima su odobravane u saradnji sa Investiciono razvojnim fondom kao i u slučajevima propisanim Odlukom ALCO Odbora i važećim ovlaštenjima.

Kamatna stopa po odobrenim plasmanima pravnim licima se kretala u rasponu od 4,50% do 9,00% godišnje, dok je za odobrene plasmane malim i srednjim preduzećima ista iznosila od 6,00% do 12,30% godišnje.

Kratkoročni krediti fizičkim licima su odobravani po kamati u rasponu od 6,99% do 12,00% godišnje, dok su dugoročni krediti odobravani po kamati u rasponu od 5,99% do 12,25% godišnje.

	2015	2014
Stanje 01. januara	336.871	359.859
Neto realizacija kredita	(12.273)	(10.984)
Prenos na stečenu aktivu	(7.131)	(943)
Prodaja potraživanja	(3.890)	-
Otpis	(20.968)	(11.726)
Ostalo (kursne razlike, ispravka vrijednosti kamata, vremenska razgraničenja)	1.278	665
Stanje 31. decembra	293.887	336.871

Otpis se najvećim dijelom odnosi na prenos potraživanja na vanbilansnu evidenciju u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (EUR 13.280 hiljada) i na računovodstveni otpis bilansnih potraživanja prilikom priznavanja imovine stečene u postupku naplate potraživanja (EUR 6.172 hiljade).

b) Prodaja potraživanja

Banka je u decembru mjesecu tekuće godine prodala potraživanja bruto izloženosti EUR 8.058 hiljada, po cijeni od EUR 3.980 hiljada, koja je jednaka neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja. Potraživanja su, u skladu sa Programom restrukturiranja NLB Montenegrobanke A.D. Podgorica, prodana društvu za posebne namjene (SPV) NLB Crna Gora doo, koje je u 100% vlasništvu matične banke NLB d.d. Ljubljana. Prodane su potraživanja klijenata koji su klasifikovani u E bonitetnu grupu, sa kojima su raskinuti ugovori i za koje je pokrenut postupak prinudnog namirenja duga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

c) Promjene ispravke vrijednosti kredita i potraživanja po klijentima:

	Kredit državi	Kredit finansijskim organizacijama	Kredit fizičkim licima	Kredit privrednim društvima	Kredit samostalnim preduzetnicima	Kredit neprofitnim organizacijama	Ukupno
Stanje 01. januara 2014.godine	(67)	(6)	(9.632)	(56.427)	(85)	(412)	(66.629)
Nove ispravke vrijednosti	(75)	(4)	(1.517)	(2.242)	(58)	24	(3.872)
Otpis	-	-	1.638	8.377	-	-	10.015
Kamata obračunata na obezvrijeđene plasmane (Napomena 2.3 i 7)	6	-	670	2.130	18	8	2.832
Stanje 31. decembra 2014. godine	(136)	(10)	(8.841)	(48.162)	(125)	(380)	(57.654)
Nove ispravke vrijednosti	(13)	(24)	(2.307)	(3.790)	(118)	31	(6.221)
Otpis	-	-	1.567	17.515	-	-	19.082
Prodaja potraživanja	-	-	295	3.595	-	-	3.890
Kamata obračunata na obezvrijeđene plasmane (Napomena 2.3 i 7)	-	-	512	2.136	133	17	2.798
Stanje 31. decembra 2015. godine	(149)	(34)	(8.774)	(28.706)	(110)	(332)	(38.105)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI RASPOLOŽIVE ZA PRODAJU

23.1. Struktura po vrsti finansijskog sredstva

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju		
<i>Dužničke hartije od vrijednosti</i>	54.672	81.243
- Državni zapisi/ T- BILL	2.960	21.484
- Državne obveznice/ BOND	51.712	59.759
<i>Vlasničke hartije od vrijednosti</i>	1.187	694
Ukupno	55.859	81.937

23.2. Promjene na investicionim hartijama od vrijednosti raspoloživim za prodaju:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Stanje 01. januara	81.937	61.891
Kamata	753	681
Prodaja, dospijeće	(78.285)	(68.290)
Kupovina	51.864	87.619
Neto promjena fer vrijednosti (Napomena 34)	(686)	33
Ostalo	276	3
Stanje 31. Decembra	55.859	81.937

a) Dužničke hartije od vrijednosti

Banka je, sa ciljem održavanja sekundarnih rezervi likvidnosti, investirala u državne zapise Crne Gore (T-BILL), državne obveznice Republike Slovenije (BOND), i Euro obveznice Crne Gore (BOND).

Po FITCH agenciji rejting državnih slovenačkih obveznica je BBB+, dok su državni zapisi i Euro obveznice Crne Gore neocijenjeni.

Državni zapisi Crne Gore su diskontne kratkoročne hartije od vrijednosti sa rokom dospijeća od 182 dana, kojima se može trgovati na sekundarnom tržištu. Diskontovana cijena na osnovu koje se izračunava kupovna cijena je ekvivalentna ponuđenoj stopi prinosa.

Na dan bilansa je izvršeno vrijednosno odmjeravanje dužničkih hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju na fer vrijednost. Fer vrijednost državnih obveznica Republike Slovenije i Euro obveznica Crne Gore je kotirana cijena na aktivnom tržištu, dok je fer vrijednost državnih zapisa Crne Gore određena metodom procjene, primjenom tržišne kamatne stope sa posljednje aukcije u 2015. godini. Po osnovu odmjeravanja fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti kumulirani negativni efekti u iznosu od EUR 920 hiljada priznati su, nakon oporezivanja, na posebnoj stavki Rezerve kapitala, rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti za prodaju (Napomena 34).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.2. Promjene na investicionim hartijama od vrijednosti raspoloživim za prodaju (nastavak)

a) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju na dan 31.12.2015. godine su dati u sljedećoj tabeli:

	<u>Datum kupovine</u>	<u>Datum dospijeća</u>	<u>Stopa prinosa</u>	<u>Nominalna vrijednost</u>	<u>Neamortizova ni diskont/ Premijum</u>	<u>Promjena fer vrijednosti</u>	<u>Razgraniče na kamata</u>	<u>Fer vrijednost</u>
Državni zapisi Crne Gore	02.09.2015.	02.03.2016.	0,5	2.960	(2)	1	1	2.960
Obveznice Republike Slovenije	19.03.2015.	09.10.2017.	0,098	6.000	176	1	24	6.201
Euro obveznice Crne Gore	18.03.2015.	18.03.2020.	1,32-5,45	46.110	(1.242)	(922)	1.565	45.511
		Ukupno		55.070	(1.068)	(920)	1.590	54.672

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (nastavak)

23.2. Promjene na investicionim hartijama od vrijednosti raspoloživim za prodaju (nastavak)

a) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju na dan 31.12.2014. godine su dati u sljedećoj tabeli:

	<u>Datum kupovine</u>	<u>Datum dospijeća</u>	<u>Stopa prinosa</u>	<u>Nominalna vrijednost</u>	<u>Neamortizovani diskont/ Premijum</u>	<u>Promjena fer vrijednosti</u>	<u>Razgraniče na kamata</u>	<u>Fer vrijednost</u>
Državni zapisi Crne Gore	od 16.07.2014. do 24.12.2014.	od 14.01.2015. do 24.06.2015.	0,39- 1,48	21.496	(27)	11	4	21.484
Slovenačke obveznice	od 25.04.2014. do 29.12.2014.	17.03.2015.	0,03- 0,61	30.000	167	(41)	653	30.779
Belgijske obveznice	od 28.03.2014. do 11.07.2014.	28.09.2015.	0,03- 0,19	15.000	404	12	145	15.561
Austrijske obveznice	15.07.2014.	15.07.2015.	0,01	6.000	113	-	97	6.210
Francuske obveznice	25.07.2014.	25.10.2015.	0,03	7.000	170	-	39	7.209
		Ukupno		79.496	827	(18)	938	81.243

b) Vlasničke hartije od vrijednosti

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja na dan 31.12.2015. i 31.12.2014. godine su dati u sljedećoj tabeli:

<u>Udio %</u>	<u>Broj akcija</u>	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
CDA (2%)	7.823	5	5
VISA Inc	3.182	903	686
SWIFT	1	3	3
TARA Hotel doo (1,24%)	/	276	-
Ukupno ulaganje		1.187	694

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***23. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (nastavak)****23.2. Promjene na investicionim hartijama od vrijednosti raspoloživim za prodaju (nastavak)****b) Vlasničke hartije od vrijednosti (nastavak)**

Ulaganja u VISA Inc, SWIFT i CDA ne kotiraju na aktivnom tržištu. Akcije VISA inc klase C, koje su u posjedu Banke, se priznaju po fer vrijednosti koja se odmjerava metodom procjene, korištenjem kotirane cijene VISA akcija klase A, kojima se trguje na NYSE. Ostala ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti se priznaju po nabavnoj vrijednosti.

Kumulirani efekti u promjeni fer vrijednosti VISA Inc akcija u iznosu od EUR 816 hiljade, nakon oporezivanja, iskazani su na posebnoj stavki u okviru pozicije Rezerve kapitala, rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti (Napomena 34).

Banka je, u toku 2015.godine, u postupku naplate potraživanja od Uniprom d.o.o. Nikšić sa povezanim licima, shodno Sporazumu o poravnanju duga između Banke, NLB InterFinanza Zurich (kao povjerioca) i Uniprom doo Nikšić sa ostalim povezanim licima (kao dužnika), postala vlasnik 1,24% udjela u privrednom društvu TARA Hotel doo.

Učešća u CDA, VISA Inc, SWIFT i TARA Hotel doo nemaju ni značajan uticaj ni kontrolu.

c) Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti

Banka vrši odmjeravanje fer vrijednosti primjenom hijerarhijske ljestvice koja odražava važnost informacija koje se koriste prilikom odmjeravanja:

- **Nivo 1:** kotirana tržišna cijena (nekorigovana) na aktivnom tržištu za finansijske instrumente.
- **Nivo 2:** tehnike procjene vrijednosti koje se zasnivaju na dostupnim informacijama, osim kotiranih cijena, bilo da su neposredne (tj. cijene) ili posredne (tj. izvedene na osnovu cijena). Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom: kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata na aktivnom tržištu; kotiranih cijena identičnih ili sličnih instrumenata na tržištima koja se smatraju manje aktivnim; odnosno drugih tehnika procjene vrijednosti kod kojih se sve materijalno značajne informacije mogu neposredno ili posredno vidjeti iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3:** tehnike procjene vrijednosti koje se ne zasnivaju na tržišnim podacima. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čije tehnike vrednovanja uključuju informacije koje nisu zasnovane na dostupnim podacima, a nedostupne informacije materijalno značajno utiču na procjenu vrijednosti instrumenata. Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata kod kojih se zahtijevaju značajne a neuočljive korekcije, odnosno pretpostavke kako bi se pravilno iskazale razlike između instrumenata.

31.12.2015.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju					
Dužničke hartije od vrijednosti- T-BILL	23.1	-	2.960	-	2.960
Dužničke hartije od vrijednosti- BOND	23.1	51.712	-	-	51.712
Instrumenti kapitala	23.1	-	903	284	1.187
Ukupno		51.712	3.863	284	55.859
31.12.2014.					
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju					
Dužničke hartije od vrijednosti- T-BILL	23.1	-	21.484	-	21.484
Dužničke hartije od vrijednosti- BOND	23.1	59.759	-	-	59.759
Instrumenti kapitala	23.1	-	686	8	694
Ukupno		59.759	22.170	8	81.937

Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacije o modelu smanjuju potrebu za prosuđivanjem i procjenama rukovodstva, kao i neizvjesnost u pogledu određivanja fer vrijednosti. Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacija varira zavisno od proizvoda i tržišta i sklon je promjenama koje proističu iz specifičnih događaja i opšteg stanja tržišta u narednim periodima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***24. INVESTICIONE NEKRETNINE**

Investicione nekretnine sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u iznosu EUR 2.270 hiljada odnose se na dio imovine koja je, u postupku naplate potraživanja, stečena tokom 2015.godine . Banka je nekretnine izdala u poslovni zakup i, shodno MRS 40 – Investicione nekretnine, klasifikovala u investicione nekretnine. Prihodi od zakupnine iznose EUR 351 hiljada, i prikazani su u okviru ostalih prihoda (Napomena 17). Banka nije imala poslovnih rashoda za investicione nekretnine. Dodatno obezvrjeđenje investicione nekretnine u iznosu od EUR 110 hiljada je priznato u bilansu uspjeha na poziciji troškovi obezvrjeđenja (Napomena 8).

25. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	NPO u pripremi	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>					
Stanje 01. januara 2014. godine	134	3.032	7.625	10	10.801
Nove nabavke	-	-	203	-	203
Prenos na opremu	-	-	10	(10)	-
Prodaja	-	(12)	-	-	(12)
Otpis	-	-	(59)	-	(59)
Stanje 31. decembra 2014. godine	134	3.020	7.779	-	10.933
Nove nabavke	931	6,363	430	-	7.724
Prodaja	-	-	(1.409)	-	(1.409)
Otpis	-	(102)	(184)	-	(286)
Stanje 31. decembra 2015. godine	1.065	9.281	6.616	-	16.962
<i>Akumulirana ispravka vrijednosti</i>					
Stanje 01. januara 2014. godine	-	(866)	(6.107)	-	(6.973)
Amortizacija (napomena 15)	-	(128)	(586)	-	(714)
Prodaja	-	3	-	-	3
Otpis	-	-	59	-	59
Stanje 31. decembra 2014. godine	-	(991)	(6.634)	-	(7.625)
Amortizacija (napomena 15)	-	(232)	(518)	-	(750)
Prodaja	-	-	1.357	-	1.357
Otpis	-	102	184	-	286
Stanje 31. decembra 2015. godine	-	(1.121)	(5.611)	-	(6.732)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2015. godine	1.065	8.160	1.005	-	10.230
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2014. godine	134	2.029	1.145	-	3.308

Na dan 31.12.2015. godine, Banka posjeduje vlasničke listove kao dokaz o vlasništvu za sve neporektnosti koje se evidentiraju u bilansima Banke.

Banka nema nekretnine date pod hipoteku, kao sredstvo obezvrjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. NEMATERIJALNA SREDSTVA

	<u>Softver</u>	<u>Licence</u>	<u>Ukupno</u>
<i>Nabavna vrijednost</i>			
Stanje 01. januara 2014. Godine	1.320	916	2.236
Nove nabavke	28	144	172
Otpis	(4)	(14)	(18)
Stanje 31. decembra 2014. Godine	<u>1.344</u>	<u>1.046</u>	<u>2.390</u>
Nove nabavke	203	5	208
Stanje 31. decembra 2015. godine	<u>1.547</u>	<u>1.051</u>	<u>2.598</u>
<i>Akumulirana ispravka vrijednosti</i>			
Stanje 01. januara 2014. godine	(729)	(539)	(1.268)
Amortizacija (napomena 15)	(109)	(166)	(275)
Otpis	1	14	15
Stanje 31. decembra 2014. godine	<u>(837)</u>	<u>(691)</u>	<u>(1.528)</u>
Amortizacija (napomena 15)	(111)	(138)	(249)
Stanje 31. decembra 2015. Godine	<u>(948)</u>	<u>(829)</u>	<u>(1.777)</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2015. godine	<u>599</u>	<u>222</u>	<u>821</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2014. godine	<u>507</u>	<u>355</u>	<u>862</u>

27. OSTALA POTRAŽIVANJA

a) Ostala finansijska potraživanja

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Potraživanja od zaposlenih	-	600
Potraživanja po osnovu kartica	168	136
Potraživanja po osnovu naknada	178	152
Privremena sredstva	750	553
Potraživanja od kupaca	32	44
Potraživanja za čekove	6	27
Potraživanja po osnovu refundacije bolovanja	181	199
Ostala potraživanja	171	175
Ostala finansijska potraživanja/ bruto	<u>1.486</u>	<u>1.886</u>
Ispravka vrijednosti	(260)	(804)
Ostala finansijska potraživanja/ neto	<u>1.226</u>	<u>1.082</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

27. OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

a) Ostala finansijska potraživanja (nastavak)

Promjena ispravke vrijednosti ostalih finansijskih potraživanja je data u sljedećoj tabeli:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Stanje 01. Januara	(804)	(816)
Troškovi obezvrjeđenja (Napomena 8)	(83)	9
Otpis	627	3
Stanje 31. Decembra	(260)	(804)

Otpis na poziciji ostala finansijska potraživanja odnosi se na potraživanja od zaposlenih, i to po osnovu štetnog događaja nastalog u filijali Banke.

b) Ostala poslovna potraživanja

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Plemeniti metali	96	98
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	10.119	4.316
Odloženi troškovi	241	286
Ostala poslovna potraživanja	156	123
Ostala poslovna potraživanja, bruto	10.612	4.823
Ispravka vrijednosti	(1.523)	(1.065)
Ostala poslovna potraživanja, neto	9.089	3.758

Sredstva preuzeta od klijenata po osnovu naplate potraživanja priznata su u okviru stavke "Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja" budući da nisu u potpunosti ispunjeni kriterijumi za njihovo priznavanje u okviru dugoročnih sredstava koja se drže radi prodaje u skladu sa MSFI 5 – Stalna imovina koja se drži za prodaju.

U toku godine stečeno je više nekretnina, od kojih su prodane dvije nekretnine. Po osnovu transakcije prodaje po cijeni većoj od knjigovodstvene ostvarena je kapitalna dobit u iznosu od EUR 86 hiljada (31.12.2014: EUR 62 hiljade), koja je priznata na poziciji ostalih prihoda (Napomena 17). Dodatno obezvrjeđenje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja u iznosu od EUR 458 hiljada priznato je u bilansu uspjeha na poziciji troškovi obezvrjeđenja (Napomena 8).

Promjena ispravke vrijednosti ostalih poslovnih potraživanja je data u sljedećoj tabeli:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Stanje 01. Januara	(1.065)	(821)
Troškovi obezvrjeđenja (Napomena 8)	(458)	(244)
Stanje 31. Decembra	(1.523)	(1.065)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. DEPOZITI BANAKA I DEPOZITI KLIJENATA

a) Depoziti banaka

Depoziti banaka uključuju:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Depoziti po viđenju	1.263	1.066
Oročeni depoziti	769	739
Ukupno	<u>2.032</u>	<u>1.805</u>

b) Depoziti klijenata

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Depoziti po viđenju	211.958	177.836
Oročeni depoziti	167.874	218.570
Ukupno	<u>379.832</u>	<u>396.406</u>

Depoziti po viđenju klijenata

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Država	9.840	9.846
Finansijske organizacije	13.835	2.708
Stanovništvo	108.621	92.191
Privreda	68.326	64.584
Preduzetnici	1.394	951
Neprofitne organizacije	9.942	7.556
Ukupno depoziti po viđenju klijenata	<u>211.958</u>	<u>177.836</u>

Oročeni depoziti klijenata

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Država	5.422	5.929
Finansijske organizacije	1.122	2.003
Stanovništvo	122.942	158.872
Privreda	37.982	50.076
Neprofitne organizacije	406	1.690
Ukupno oročeni depoziti klijenata	<u>167.874</u>	<u>218.570</u>
Ukupno depoziti klijenata	<u>379.832</u>	<u>396.406</u>

Depoziti po viđenju u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0,01% na godišnjem nivou, dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti deponovani po kamatnoj stopi od 0,001%. Godišnja kamatna stopa na oročene depozite pravnih lica se kretala u rasponu od 0,05% do 2,75%, a na oročene depozite fizičkih lica u rasponu od 0,05% do 3,25%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***29. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA****a) Pozajmljena sredstva od banaka**

Pozajmljena sredstva od banaka se odnose na sljedeće pozajmice:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
NLB d.d. Ljubljana	-	3.824
KFW – Njemačka razvojna banka	363	727
Ukupno	<u>363</u>	<u>4.551</u>

Rokovi dospjeća za pozajmljena sredstva od banaka:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Dospjeće kredita u roku do 12 mjeseci	363	2.785
Rok dospjeća između 1 i 5 godina	-	1.766
Rok dospjeća duži od 5 godina	-	-
Ukupno	<u>363</u>	<u>4.551</u>

Pored redovnih otplata, Banka je dugoročni kredit odobren od strane matične banke NLB d.d. Ljubljana, sa rokom dospjeća juli 2016. godine, prijevremeno otplatila u aprilu tekuće godine.

Dana 26.10.2009. godine Banka je sa Njemačkom razvojnom bankom (KFW) potpisala dva kreditna aranžmana u ukupnom iznosu od EUR 16.000 hiljada (EUR 14.000 hiljada namijenjenih finansiranju malih i srednjih preduzeća (SME) i EUR 2.000 hiljada namijenjenih finansiranju energetske efikasnosti (EE) sa rokom dospjeća do 2016. godine i sljedećim kamatnim stopama: za kredit koji je namijenjen finansiranju SME, 6MEuribor + 3,60%, koja se primjenjivala do 29.06.2012. godine nakon čega je dogovorena primjena fiksne kamatne stope u iznosu od 5,00% p.a. i za kredit namijenjen finansiranju EE, 2,40% p.a. fiksno. Odlukom Odbora direktora od 05.12.2014. godine, Banka je sa datumom valute 30.12.2014. godine prijevremeno u cjelosti otplatila liniju namijenjenu finansiranju malih i srednjih preduzeća (SME) u iznosu od EUR 6.363 hiljade. Po preostaloj liniji, koja je namijenjena finansiranju energetske efikasnosti (EE), koja dospijeva u decembru 2016.godine, Banka nije obavezna da prati i kreditoru dostavlja obračun finansijskih pokazatelja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***29. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA (nastavak)****b) Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata**

Kreditni od ostalih klijenata odnose se na kredite odobrene od:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
EIB – Evropska investiciona banka	9.603	12.700
Investiciono - razvojni fond Crne Gore	8.058	11.585
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	21	76
Ukupno	<u>17.682</u>	<u>24.361</u>

Rokovi dospjeća kredita odobrenih od strane ostalih klijenata:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Dospjeće kredita u roku do 12 mjeseci	5.144	5.674
Rok dospjeća između 1 i 5 godina	11.211	16.637
Rok dospjeća duži od 5 godina	1.327	2.050
Ukupno	<u>17.682</u>	<u>24.361</u>

Ugovor o kreditu sa Evropskom investicionom bankom (EIB) u iznosu od EUR 20.000 hiljada Banka je potpisala 21.12.2009. godine. Ugovorena sredstva su povlačena u tranšama, pri čemu su za svaku tranšu dogovarani različiti uslovi. Ugovorene kamatne stope se kreću u rasponu od 2,305% do 3,362% na godišnjem nivou, sa rokom dospjeća 2018. godine i 2019. godine.

Pozajmljena sredstva od Investicionog razvojnog fonda su uzeta po fiksnoj kamatnoj stopi u rasponu od 1,00% do 4,00% na godišnjem nivou, sa rokom dospjeća do 2025.godine. Tokom 2015. godine od Investicionog razvojnog fonda povučeno je novih kredita u ukupnom iznosu od EUR 620 hiljada.

Pozajmljena sredstva od Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća su uzeta po fiksnoj kamatnoj stopi od 0,50% odnosno 1,00% na godišnjem nivou sa rokom dospjeća 2016., odnosno 2017.godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

30. REZERVISANJA

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Rezervisanja za garancije i preuzete obaveze	805	847
Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima	480	362
Rezervisanja za sudske sporove	858	61
Neiskorišćeni godišnji odmori	<u>180</u>	<u>175</u>
Ukupno	<u>2.323</u>	<u>1.445</u>

a) Promjene na računu rezervisanja

	<u>Rezervisanja za garancije i preuzete obaveze</u>	<u>Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima</u>	<u>Rezervisanja za sudske sporove</u>	<u>Neiskorišćeni godišnji odmori</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje 1. januara 2014. godine	<u>2.623</u>	<u>408</u>	<u>61</u>	<u>190</u>	<u>3.282</u>
Kreirane/ukinute rezerve	(1.776)	15	-	175	(1.586)
Korištene rezerve	-	(23)	-	(190)	(213)
Povećanje diskontovanog iznosa	-	45	-	-	45
Aktuarski dobitak	-	(83)	-	-	(83)
Stanje 31. decembra 2014. godine	<u>847</u>	<u>362</u>	<u>61</u>	<u>175</u>	<u>1.445</u>
Kreirane/ukinute rezerve	(42)	38	797	180	973
Korištene rezerve	-	(161)	-	(175)	(336)
Povećanje diskontovanog iznosa	-	37	-	-	37
Aktuarski gubitak	-	204	-	-	204
Stanje 31. decembra 2015. godine	<u>805</u>	<u>480</u>	<u>858</u>	<u>180</u>	<u>2.323</u>

Rezervisanja za rizične vanbilansne stavke odnose se na obaveze po osnovu izdatih garancija i preuzetih obaveza (Napomena 36.a). Efekti rezervisanja za garancije i preuzete obaveze i sudske sporove su prikazani u bilansu uspjeha u okviru stavke Troškovi rezervisanja (Napomena 9), dok su efekti rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima i neiskorišćene godišnje odmore priznati u okviru stavke Troškovi zaposlenih (Napomena 13).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Odložene poreske obaveze		
Privremena razlika računovodstvene i poreske vrijednosti NPO i nematerijalnih ulaganja	33	13
Promjena u fer vrijednosti ulaganja u hartije od vrijednosti raspoloživih za prodaju	(10)	52
Neto odložena poreska obaveza	<u>23</u>	<u>65</u>
Odloženi porez uključen u rezultat tekuće godine	<u>(20)</u>	<u>(5)</u>
Odloženi porez na teret kapitala tekuće godine	<u><u>(62)</u></u>	<u><u>(3)</u></u>

Promjene na odloženim poreskim obavezama u toku 2015. i 2014 godine su prikazane u sljedećoj tabeli:

	Privremene razlike u osnovnim sredstvima	Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	2015	2014
Stanje 01. januara	13	52	65	57
Povećanje/(smanjenje) priznato u bilansu uspjeha	20	-	20	5
Povećanje/(smanjenje) priznato u kapitalu	-	(62)	(62)	3
Stanje 31. decembra	<u>33</u>	<u>(10)</u>	<u>23</u>	<u>65</u>

32. OSTALE OBAVEZE

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Primljeni avansi za otplate kredita	2.302	2.350
Razgraničene provizije na garancije i akreditive	55	45
Razgraničene kamate za reprogramirane kredite	190	-
Obaveze prema dobavljačima	86	34
Obračunati troškovi	909	628
Obaveze na neraspoređene prilive	602	290
Ostale obaveze	825	838
Ukupno	<u><u>4.969</u></u>	<u><u>4.185</u></u>

Ostale obaveze, osim obračunatih troškova i odloženog prihoda, predstavljaju finansijske obaveze odmjerene po amortizovanoj vrijednosti.

33. SUBORDINISANI DUG

Na dan 31.12.2015. godine Banka iskazuje jedan subordinisani dugoročni kredit i jedan hibridni instrument, koji se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka (Službeni list CG br. 38/11, 55/12), uključuju u dopunski kapital II. Krediti su uzeti od EFSE Vestern Balkan B.V. i NLB d.d. sa ciljem održavanja ciljnog koeficijenta kapitalne adekvatnosti, koji po zakonskoj regulativi ne smije biti niži od 10%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. SUBORDINISANI DUG (nastavak)

Uslovi kredita su sljedeći:

			<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
	Dospjeće	Kamatna stopa		
NLB InterFinanz AG.Zurich	29.12. 2018.	6MEuribor + 4.50% do 29.12. 2014 6MEuribor + 8,50% od 30. 12. 2014.	-	5.270
EFSE vestern balkan B.V.	30.06. 2020.	6MEuribor +5.70% do 30.06.2015. 6MEuribor +7.70% od 01.07.2015 do 30.06.2020.	5.176	5.152
NLB D.D.	28.12.2017.	6MEuribor + 12%	4.005	4.004
Ukupno			<u>9.181</u>	<u>14.426</u>

U novembru mjesecu 2015. godine prijevremeno je otplaćen subordinisani kredit od NLB InterFinanz AG Zurich. Subordinisani kredit ne nosi pravo zamjene za kapital, i posljedično ne predstavlja nove potencijalne obične akcije.

Hibridni instrument se konvertuje u nove akcije (osnovni kapital) samo pod uslovom da:

- Nivo sopstvenih sredstava padne ispod iznosa od 75% propisanog nivoa,
- Banka u roku od 90 dana ne poveća sopstvena sredstva do propisanog nivoa.

34. KAPITAL I REZERVE

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Akcijski kapital	64.925	64.925
Emisiona premija	7.146	7.146
Neraspoređena dobit	(49.215)	(46.977)
Ostale rezerve	47.313	44.345
Ukupno	<u>70.169</u>	<u>69.439</u>

Akcijski kapital čine obične akcije, istog reda, izdate upisom na račune imaoca u centralnom registru kod CDA. Imaoci akcija imaju pravo učešća u upravljanju, pravo na dio dobiti (dividendu) i pravo na odgovarajući dio imovine pri likvidaciji ili stečaju, u skladu sa zakonom.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2015. godine sastoji se od 11.668.734 akcije pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 5,5640 (31. decembra 2014. godine: 11.668.734 akcije).

Zakonom o bankama (Službeni list CG br. 17/08, 44/10, 40/11), koji je stupio na snagu 19.03.2008. godine, definisan je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5.000 hiljada. Na dan 31. decembra 2015. godine sopstveni kapital Banke je iznosio EUR 37.685 hiljada (31. decembra 2014. godine EUR 32.372 hiljade).

U tabeli niže prikazana je vlasnička struktura akcijskog kapitala sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine i 31. decembra 2014. godine:

	<u>31.12.2015.</u>		<u>31.12.2014.</u>	
	<u>000 EUR</u>	<u>% učešća</u>	<u>000 EUR</u>	<u>% učešća</u>
Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	64.510	99,36	63.626	98,00
EBRD	-	-	884	1,36
Ostali akcionari	415	0,64	415	0,64
Ukupno	<u>64.925</u>	<u>100,00</u>	<u>64.925</u>	<u>100,00</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

34. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

U decembru 2015. godine Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana je otkupila akcije u vlasništvu Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (1,36%) i povećala učešće sa 98,00% na 99,36%.

a) Ostale rezerve kapitala čine:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Rezerve iz dobiti	5.412	5.412
Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	(95)	529
Aktuarski gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine	(121)	83
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	<u>42.117</u>	<u>38.321</u>
Ukupno	<u>47.313</u>	<u>44.345</u>

Banka utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa kriterijumima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 39. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbačenu stavku od sopstvenih sredstava banke. Za godinu završenu 31. decembra 2015. godine Banka nije iskazala nedostajuću rezervu po regulatornom zahtjevu (31.12.2014. godine: EUR 3.796 hiljada).

Regulativom CBCG je propisano da su banke obavezne da, pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenesu na račun Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnoj rezervi za procijenjene gubitke. Shodno odluci Skupštine akcionara koja je održana 30.06.2015. godine, Banka je iz ostvarene dobiti 2014. godine pokrila nedostajuću rezervu po regulatornom zahtjevu u iznosu od EUR 3.796 hiljada, što je prikazano u Iskazu o promjenama na kapitalu.

Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti predstavljaju kumulirane nerealizovane dobitke/gubitke od promjena u fer vrijednostima finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, umanjene za odložene poreze.

Promjene na rezervi po osnovu fer vrijednosti u toku 2015. godine i 2014. godine, prikazane u Iskazu o promjenama na kapitalu, bile su sljedeće:

	<u>Vlasničke hartije od vrijednosti</u>	<u>Dužničke hartije od vrijednosti</u>	<u>Aktuarski dobitci/ gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Stanje 1. januara	545	(16)	83	612	499
Promjena fer vrijednosti hartija raspoloživih za prodaju (napomena 23.2)	217	(903)	-	(686)	33
Aktuarski dobitci/ gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine	-	-	(204)	(204)	83
Odložena poreska obaveza po stopi 9%	<u>(20)</u>	<u>82</u>	<u>-</u>	<u>62</u>	<u>(3)</u>
Stanje 31. decembra	<u>742</u>	<u>(837)</u>	<u>(121)</u>	<u>(216)</u>	<u>612</u>

U 2015. godini je izvršen novi aktuarski obračun rezervisanja za beneficije zaposlenih. Po osnovu rezervisanja za obaveze za otpremnine (Napomena 3.20 b), u ostalom ukupnom rezultatu je priznat aktuarski gubitak u iznosu od EUR 204 hiljade.

34. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

b) Dokapitalizacija

Na vanrednoj Skupštini akcionara, održanoj 30. decembra 2013. godine, donijeta je Odluka o emisiji akcija postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine, u ukupnoj vrijednosti od EUR 15.000 hiljada. Rješenjem br.02/2e-30/6-13 od 31.01.2014. godine, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je potvrdila uspješnost prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 15.000 hiljada (2.695.902 akcije, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 5,564).

Na osnovu navedenog rješenja, izvršena je registracija emitovanih akcija kod Centralne depozitne agencije.

Troškovi, neposredno povezani sa emisijom novih akcija, su priznati u kapitalu, kao smanjenje rezervi kapitala, što je prikazano u Iskazu o promjenama na kapitalu.

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka posmatra povezana lica shodno zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 24, koji definiše da su povezana lica:

- strane koje direktno ili indirektno, putem jednog ili više posrednika, kontrolišu, su kontrolisane ili su pod zajedničkom kontrolom sa (tim) entitetom;
- strane u kojima Banka posjeduje udio u entitetu koji joj omogućava značajan uticaj nad entitetom, a koje nisu ni povezana pravna lica niti učesnici u zajedničkom poduhvatu;
- privatna lica koja direktno ili indirektno posjeduju glasačko pravo u Banci koje im omogućava značajan uticaj nad Bankom, odnosno bilo koji subjekat za koji se očekuje da ima uticaj ili je pod uticajem povezanog lica Banke;
- članovi ključnog rukovodećeg kadra, odnosno lica koja posjeduju ovlaštenja i odgovornosti u pogledu planiranja, upravljanja i kontrolisanja poslovanja Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom razmatranja svake pojedinačne transakcije sa povezanim licima, pažnja je, osim na pravnu formu, usmjerena i na suštinu tj. sadržaj transakcije.

Većinski vlasnik banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 99,36% običnih akcija na dan 31. decembra 2015. godine (31. decembar 2014: 98,00%).

Ostala pravna lica prikazana u tabeli niže smatraju se povezanim licima budući da su članice NLB Grupe. Članice NLB grupe su povezane sa Bankom budući da su zajednički kontrolisane od strane matične banke.

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim pravnim licima u toku svog redovnog poslovanja.

Pomenute transakcije obuhvataju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti kao i lična primanja članova rukovodstva Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31.12.2015. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećoj tabeli:

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Leasing Podgorica	Tara Hotel	NLB InterFinanz	NLB Razvo- jna banka	NLB Banka Sarajevo	NLB Priština	NLB Banka Beograd	NLB Tutunska banka	Ream	NLB CG	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja													
Kreditni bankama	30.908	-	-	-	279	60	-	165	125	-	-	-	31.537
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	900	900
Ostala potraživanja	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	8	-	49
Ukupno potraživanja	30.908	-	-	41	279	60	-	165	125	-	8	900	32.486
Obaveze													
Depoziti po viđenju	185	324	466	14	28	34	56	88	598	110	531	61	2.495
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	205	205
Ostale obaveze	278	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106	384
Subordinisani dug	4.005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.005
Ukupno obaveze	4.468	324	466	14	28	34	56	88	598	110	531	372	7.089
Neto potraživanja/ obaveze	26.440	(324)	(466)	27	251	26	(56)	77	(473)	(110)	(523)	528	25.397
Vanbilansne stavke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Materijalno značajne pojedinačne transakcije sa matičnom bankom obuhvataju date kredite, depozite, odobrene kredite i pozajmice i subordinisani dug čiji su uslovi objelodanjeni u napomenama 21, 28, 29 i 33.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Leasing Podgorica	Tara Hotel	NLB Interfi- nanz	NLB Razvo- jna banka	NLB Banka Sarajevo	NLB Priština	NLB Banka Beograd	NLB Tutunska banka	Ream	NLB CG	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi													
Prihodi od kamata	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	30
Prihodi od naknada	58	17	-	-	7	1	-	3	-	-	3	-	89
Neto dobiti od fin instrumenata za trgovinu	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
Ostali prihodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	84	-	86
Prihodi dividende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno prihodi	81	17	-	-	7	1	-	3	-	2	87	25	223
Rashodi													
Rashodi kamata	(554)	-	-	(163)	-	-	-	-	-	-	-	(6)	(723)
Rashodi provizija	(92)	-	-	-	(5)	-	-	(24)	-	-	-	-	(121)
Trošk.zakupa.licni i mater.	(38)	(231)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.226)	(1.495)
Ukupno rashodi	(684)	(231)	-	(163)	(5)	-	-	(24)	-	-	-	(1.232)	(2.339)
Neto prihodi/rashodi	(603)	(214)	-	(163)	2	1	-	(21)	-	2	87	(1.207)	(2.116)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U tabeli niže prikazani su obim transakcija sa povezanim licima, stanja na računima sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2014. godine, kao i stanje na računima prihoda i rashoda za godinu završenu na taj dan:

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Trieste	NLB Leasing Podgorica	NLB Interfi- nanz	NLB Razvo- jna banka	NLB Banka Sarajevo	NLB Priština	NLB Banka Beograd	NLB Tutunska banka	NLB CG	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja												
Kreditni bankama	22.233	-	-	-	14	9	-	112	36	-	-	22.404
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	868	868
Ostala potraživanja	-	-	-	41	-	-	-	-	-	25	-	66
Ukupno potraživanja	22.233	-	-	41	14	9	-	112	36	25	868	23.338
Obaveze												
Depoziti po viđenju	79	-	575	14	-	29	10	35	639	922	41	2344
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	214	214
Pozajmljena sredstva	3.824	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.824
Ostale obaveze	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4
Subordinisani dug	4.004	-	-	5.270	-	-	-	-	-	-	-	9.274
Ukupno obaveze	7.910	-	575	5.284	1	29	10	35	639	922	255	15.660
Neto potraživanja/ obaveze	14.323	-	(575)	(5.243)	13	(20)	(10)	77	(603)	(897)	613	7.678
Vanbilansne stavke	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Trieste	NLB Leasing Podgorica	NLB Interfi- nanz	NLB Razvo- jna banka	NLB Banka Sarajevo	NLB Priština	NLB banka Beograd	NLB Tutunska banka	NLB CG	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi												
Prihodi od kamata	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	21	28
Prihodi od naknada	67	1	19	-	11	1	-	2	2	-	-	103
Ostali prihodi	-	-	1	-	-	-	-	-	-	231	-	232
Prihodi dividende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno prihodi	73	2	20	-	11	1	-	2	2	231	21	363
Rashodi												
Rashodi kamata	(684)	-	-	(376)	-	-	-	-	-	-	(7)	(1.067)
Rashodi provizija	(126)	(1)	-	-	(3)	-	-	(23)	-	-	-	(153)
Trošk.zakupa.licni i mater.	(22)	-	(750)	-	-	-	-	-	-	-	(928)	(1.700)
Ukupno rashodi	(832)	(1)	(750)	(376)	(3)	-	-	(23)	-	-	(935)	(2.920)
Neto prihodi/rashodi	(759)	1	(730)	(376)	8	1	-	(21)	2	231	(914)	(2.557)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Naknade ključnim članovima rukovodstva

	2015			2014		
	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno
Plate i druge kratkoročne naknade	370	750	1.120	328	548	876
Nadoknada troškova	48	-	48	41	-	41
Dugoročne naknade i otpremnina	58	-	58	11	-	11
Ukupno	476	750	1.226	380	548	928

Kratkoročne naknade obuhvataju novčane naknade (bruto plate i zarade, regres za godišnji odmor, ostale kratkoročne naknade).

Nadoknada troškova obuhvata plaćene zakupnine za stan.

Dugoročne naknade obuhvataju rentnu štednju i dodatno osiguranje.

Članovi Odbora direktora i Odbora za reviziju ne primaju naknadu za vršenje njihove funkcije i sjednice.

36. VANBILANSNE STAVKE

a) Struktura ugovorenih iznosa vanbilansnih finansijskih instrumenata Banke:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Rizična vanbilansna aktiva		
Akreditivi	1.017	1.105
Kratkoročne garancije	12.357	16.082
Dugoročne garancije	12.922	16.296
Preuzete obaveze	20.879	13.304
Ukupna rizična vanbilansna aktiva	47.175	46.787
Rezervisanja	(805)	(847)
Ukupno	46.370	45.940
Ostale vanbilansne stavke	1.539.702	1.641.849
Ukupno ostala vanbilansna aktiva	1.539.702	1.641.849
Memorandum računi		
Otpisane kamate	3.432	4.388
Ukupno memorandum računi	3.432	4.388
Ukupno vanbilansna evidencija	1.590.309	1.693.024

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

36. VANBILANSNE STAVKE (nastavak)

- Garancije su date lokalnim vlastima i preduzećima za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla. Na izdate garancije i ostale preuzete obaveze Banka je izdvojila rezervacije u iznosu od EUR 805 hiljada (2014: EUR 847 hiljade) (Napomena 30).
- Otpisane kamate predstavljaju vanbilansno evidentirana potraživanja od dužnika sa kojima Banka vodi sudske sporove ili čija potraživanja nisu naplaćena u određenom vremenskom periodu.
- Ostale vanbilansne stavke se, najvećim dijelom, odnose na primljena sredstva obezbjeđenja u iznosu od EUR 1.357.547 hiljada (2014: EUR 1.494.436 hiljada) i poslove u ime i za račun trećih lica u iznosu od EUR 182.134 hiljade (2014: EUR 147.408 hiljada), koje Banka vrši uz odgovarajuću naknadu i po kojima ne snosi bankarski ili drugi rizik.

b) Struktura primljenih sredstava obezbjeđenja:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Nekretnine	555.835	654.017
Hartije od vrijednosti	3.086	3.239
Ostalo	798.626	837.182
Ukupno	<u>1.357.547</u>	<u>1.494.438</u>

U okviru pozicije „Ostalo“ najznačajnija stavka u iznosu od EUR 761.013 hiljada (2014: EUR 795.313 hiljade) se odnosi na sredstva obezbjeđenja mjenice.

Vrijednosti garancija koje je dala Vlada Crne Gore po osnovu kredita, garancija i akreditiva koje je Banka izdala komitentima iznose EUR 5.917 hiljada (2014: EUR 9.971 hiljada).

c) Interna evidencija otpisanih potraživanja

Banka je, shodno članu 49.b Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, otpisala iz bilansa potraživanja za koja je procijenjeno da neće biti nadoknađena, bruto izloženosti EUR 32.280 hiljada (2014: EUR 19.946 hiljada).

d) Poslovanje u tuđe ime i za tuđi račun

Banka vrši usluge čuvanja i upravljanja značajnim iznosom sredstava u ime i za račun pravnih i fizičkih lica uz zaračunavanje određene naknade za pomenute usluge.

Na dan 31. decembra 2015. godine, sredstva koje je Banke primila na čuvanje iznose EUR 87.580 hiljada (31.12.2014: EUR 40.128 hiljada). Pomenuta sredstva se računovodstveno obuhvataju odvojeno od sredstava Banke. Prihodi i rashodi ovih fondova realizuju se za sopstvene potrebe tako da Banka nema obaveze po osnovu pomenutih transakcija.

Za usluge posrednika i poslovanja u tuđe ime i za tuđi račun Banka je obračunala naknadu u iznosu od EUR 40 hiljada (2014: EUR 23 hiljade) koju je evidentirala u bilansu uspjeha pod stavkom Prihod od provizija i naknada po osnovu posredničkog poslovanja. Od ovog iznosa EUR 3 hiljade se odnosi na poslove zastupanja u osiguranju odnosno trgovanje hartijama od vrijednosti u ime i za račun klijenta, dok se EUR 37 hiljada odnosi na poslovanje odnosno na čuvanje hartija od vrijednosti i druge slične usluge.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***37. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE****a) Sudski sporovi**

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka je imala 57 započeta sudska spora u kojima je imala status tuženog lica, u ukupnom iznosu od EUR 12.325 hiljade. Imajući u vidu stepen materijalnosti i procjenu rizika, Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od EUR 858 hiljada (Napomena 30). Osim pomenutog, Banka vodi i 51 sudski spor u kojima ima status tužioca, u ukupnom iznosu od EUR 27.630 hiljada.

b) Preuzete obaveze/potraživanja po osnovu operativnog zakupa

Kada je Banka zakupac, buduća minimalna plaćanja po osnovu zakupnina po ugovorima o poslovnim zakupima koji se ne mogu otkazati su kao što slijedi:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>
Do 1 godine	8	788
Od 1 do 5 godina	-	3.000
Preko od 5 godina	-	2.375
Ukupne minimalne preuzete obaveze po osnovu operativnog lizinga	<u>8</u>	<u>6.163</u>

Kao što je prikazano u napomeni 25, Banka je u aprilu 2015. godine kupila poslovnu zgradu i zemljište u Podgorici od povezanog lica NLB Leasing doo, Podgorica ukupne vrijednosti EUR 7.294 hiljada.

U prethodnom periodu Banka je navedene nepokretnosti kroz operativni zakup koristila za obavljanje svoje osnovne djelatnosti.

Banka kao zakupodavac nema zaključene ugovore o poslovnom zakupu koji se ne mogu, pod određenim okolnostima i u ugovorenom roku, otkazati jednostranom voljom.

38. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim izvještajima za godinu završenu na dan 31. decembra 2015.

Podgorica, 14.04.2016. godine

Svetlana Ivanović
Direktor Sektora finansijskog
upravljanja

Robert Kleindienst
Izvršni direktor

Martin Leberle
Glavni izvršni direktor

